REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
*Brașov, piața mare nr. 30.*
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ

# GAZETA TRANSILVANIEI.

(Numĕr de Duminecă 35.)

„GAZETA“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șese lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brasov
*Administrațiunea*, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șese lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 189.—Anul LXVII. Brașov, Vinerĭ 27 August (9 Septemvrie). 1904.

## Bibliotecĭ și ḑiare.

(*a*) In școla primară elevul învață elementele de cunoscințe, carĭ îi sunt trebuitóre în viața de tóte ḑilele și de carĭ în ḑiua de astăḑĭ nimenĭ nu se póte lipsi, nicĭ chiar plugarul, care de altmintrea fiind vecĭnic ocupat cu afacerile economiei sale, n'are timp liber de a se îndeletnici cu cetitul, decât póte în Duminecĭ și sărbătorĭ.

Majoritatea cea mare a ómenilor, neputĕnd învĕța carte la școlĭ mai înalte, rĕmâne cu cunoscințele, ce și le-a dobîndit în școla primară. Vorbim decĭ despre acéstă majoritate, în special despre ómenii agricultorĭ, carĭ formézá grosul națiunei nóstre.

Orĭ-cât de sîrguincios ar fi elevul în timpul cât umblă la școla primară și orĭ câte cunoscințe frumóse șĭ-ar fi agonisit el în acest timp, cu trecerea anilor acele cunoscințe se uită și omul se trezesce de-odată, că nu este mare deosebire în privința cunoscințelor între dênsul și între un alt om, care n'a avut fericirea a umbla la școlă.

Ce este de făcut așa dér, ca omul sĕ nu uite ce a învĕțat?

Rĕspunsul este fórte simplu. Cunoscințele trebuesc necontenit primenite și împrospĕtate.

Nu numai Duminecile și sĕrbătorile stau la disposiția agricultorului pentru a-se ocupa cu lectura, ci îi mai stau la disposiție și serile cele lungĭ de iérnă, când lucrările economice pauséză și când are prilegiu de ajuns pentru improspĕtarea cunoscințelor.

Ca pe orĭ-ce tărîm al vieții publice, unde puterea unui om singuratic nu este de ajuns, se asociéză mai mulțĭ și cu puterĭ unite duc orĭ ce întreprindere la isbândă — așa și pe terenul acesta s'au făcut societățĭ și din cotisațiunile membrilor s'au adunat sume mai marĭ și s'au cumpĕrat cărțĭ spre folosul obștei. Așa s'au înființat bibliotecile, carĭ se numĕră între instituțiunile cele mai folositóre ale omenimei.

Cartea este amicul cel mai bun al omului. In ea găsim învĕțătură și povață; în ea găsim îndemn pentru fapte bune. și mângăere în ḑile de reștriste. Din carte aflăm istoria trecutului, faptele gloriόse ale înaintașilor noștri, ḑilele lor bune și rele. Cartea este un isvor nesecat de bunătățĭ, o adevĕrată comόră. Ceea ce este pânea de tóte ḑilele pentru trupul omului și aerul pentru plămânile lui, este și cartea pentru viéța spirituală. Fără carte, omul este ca și un mort între cei viĭ.

Am vĕḑut, că Româniĭ, pe carĭ sόrtea i-a silit sĕ-șĭ părăséscă țera și sĕ șĭ caute pânea în America, îndată ce s'au vĕḑut strînșĭ mai mulțĭ la olaltă, cel dintâiŭ lucru a fost sĕ-șĭ întemeieze o bibliotecă.

Biblioteca, decĭ, este de mare însemnătate în viéța orĭ-cărui popor, care vré sĕ țină sémă de progres.

Același lucru l'a avut în vedere și ministrul ungar al instrucțiunei publice, când a dat ordin mai dĕunăḑĭ, ca sĕ se înființeze pe lângă fie-care școlă de stat, séu subvenționată de stat, câte o bibliotecă. De cât că acel ministru a uitat, că în țera acésta mai locuesc și alte popóre, afară de Ungurĭ, și în lista de cărțĭ, carĭ se vor procura pentru acele bibliotecĭ, n'a admis de cât cărțĭ maghiare. Cu atât mai mult trebue sĕ ne îndemnăm și noi, ca sĕ ne facem datoria și sĕ ne completăm bibliotecele românescĭ. pe carĭ le avem, ér unde nu se află până acuma asemenea bibliotecĭ, sĕ ne grăbim a-le înființa.

Pentru orientarea publicului și pentru a afla ce se petrece în lume și țéră, pentru a vedé ce lucréză frații din alte părțĭ și a întreținé cu dênșii legăturile spirituale, astăḑĭ ne servesc ḑiarele.

Nu este o simplă curiositate, ci o trebuință a sufletului, de a se ținé la curent cu evenimentele timpului present, și de aceea nicĭ țĕranul cunoscĕtor de carte nu se póte dispensa de un ḑiar, care alăturea cu cartea îi servesce la împrospĕtarea cunoscințelor și la întărirea sentimentului sĕu național.

Acestea a trebuit sĕ le accentuăm cu deosebire acum, când se fac încercărĭ desperate de a smulge din inima poporului nostru iubirea pentru limba și legea părinților noștri.

---

## Ajutóre pentru incendiațĭ.

Pentru Românii nenorocițĭ prin incendii din comunele Câmpenĭ, Ostrovul-mare (Hunedóra), Sotelec (Solnoc-Dăbâca) și Mădăraș (Sătmar) — au mai întrat la Redacțiunea ḑiarului nostru următórele sume:

Din *Brașov*: D-l Dr. Ioan *Popp*, medic colonel c. și r. și comandantul spitalului militar 20 cor., Părintele Nicolae *Fizeșanu*, c. și r. capelan militar gr. or. 4 cor. d-l Nicolae *Chintoanu*, căp. c. și r. în reg. de infant. Nr. 2. 10 cor. — C. (pentru Câmpenĭ) 2 cor.

Din *Olpret* (Transilvania) de la d-nul Dr. Alexandru de *Vaida-Voevod*, 20 cor., și de la d-na Elena E. *Șafrano*, 20 cor.

Din *Arad* de la dnii: căpitan *Burdea*, din reg. de infant. Nr. 33 și căpitan A. *Negrea*, regim de infant. 33, fie-care câte 4 cor. pentru incendiațiĭ din Câmpenĭ (Suma 8 cor.)

Din *Sinaia*: de la d-nii: Iosif *Vajda* (colectant) lei 20, apoi de la d-nii Nicolae *Jugĕnar* 10 lei, Mateiu *Ionescu*, comersant 10 lei, Nicolae *Băzărea*, comersant 4 lei, *Theodorescu*, comersant 5 lei, Ioniță *Alexandrescu*, comersant 1 leu, toțĭ pentru nenorociții din Câmpenĭ. La olaltă 50 lei = 47 cor. 24 banĭ.

Din *Lupoaia* (Farkasmező u. p. Zsibó) prin d-nul proprietar Teofil *Dragomir*, ca colectant au incurs următórele ajutóre de la d-nii:

Teofil *Dragomir*, proprietar în Lupoaia, 4 cor., *Nagy* Alajos, privatier, 40 banĭ, Gerasim *Dobocan*, notar cercual în Creaca 1 cor., *Dobocan* Iuonaș lui Danila, proprietar în Creaca 1 cor., Danil *Torsin*, proprietar în Creaca 1 cor., Clemente *Chiș*, econom în Creaca 20 banĭ, Simion *Chețe* primar com. în Creaca 20 banĭ, Lazar *Weisz*, cancelist în Creaca 20 banĭ, Zaharia *Rus*, econom în Lupoaia 20 banĭ, *Merza* testvérek, negustorĭ în Jibou 1 cor., luonic *Lung*, econom în Lupoaia 40 banĭ, Vasalia *Mureșan*, econom în Lupoaia 60 banĭ, Toderea *Mureșan*, econom în Lupoaia 20 banĭ, Ioan *Lung* Mironeanul, econom în Lupoaia 40 banĭ, Ioan *Mureșan*, econom în Lupoaia 20 banĭ, Simion *Cicle*, econom în Lupoaia 20 banĭ, Ioan *Abrudan*, econom în Lupoaia 10 banĭ, Gavril *Trenca*, preot gr. c. în Lupoaia. 1 cor., la olaltă cor. 12·30.

Din *Chimitelnic*: ca banĭ colectațĭ pentru incendiații din Câmpenĭ de la poporul din Chimitelnic trimite d-l Teodor *Hărșan* paroch gr. cat., suma de 9 cor. 80 b.

Din *Cuzdrióra* (Kozárvár) lângă Deș de la d-l Alexiu *Bogdan*, oficial reg. i. p. 2 cor. și de la d-l Iulian *Bogdan*, căpitan c. și reg. î. p. 5 cor. (suma 7 cor.)

| | |
|---|---|
| Suma | *160 cor. 34 banĭ.* |
| Transport din Nr. de la 22 Aug. (4 Sept.) | *402 „ 80 banĭ.* |
| Suma totală: | ***563 cor. 14 banĭ.*** |

---

## Revistă politică.

Sĕptĕmâna acésta nu s'a întêmplat la noi în țéră vr'un eveniment politic mai insemnat. Ḑiarele aduc scirea, că *guvernul Tisza* se ocupă încă de pe acum cu planurile, ce le are pentru tómnă, când se va deschide érășĭ dieta. Probleme insemnate va avé de deslegat: încheierea de convențiunĭ comerciale cu statele strĕine, pactul vamal cu Austria, dér mai ales revisuirea legei militare, — tot atâtea cestiunĭ, carĭ nu i-ar da pace sĕ se ocupe și cu „mĕrunțișurĭ“, cum s'ar ḑice. De sórtea poporațiunei țĕriĭ nu-i prea dóre capul pe cei din fruntea afacerilor țĕriĭ. Timpurile grele și crisa economică prin care străbatem, nu le face bătaie de cap, cu tote că statul ar trebui sĕ fie primul isvor de ajutorare pentru popor, căcĭ servind causa poporului, îșĭ face lui însușĭ serviciĭ neprețuite

Pe acest teren sunt datorĭ sĕ lucreze domnii de la cârmă, ér nu sĕ umble cu planurĭ și cu proiecte de maghiarisare, carĭ nu pot sĕ aducă nicĭ un folos țĕrii și popórelor ei, ci dinpotrivă turbură liniștea și pacea între ele.

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

## Urarea de anul nou.

(Istorióră.)

Frumósa serbare a nascerei Domnului adusese prasnicul sĕu tăcut și fericitor în fie-care casă. Copiiĭ stăteau sub pomul de Crăciun și cu inimă veselă primeau darurile, carĭ le aduse pentru ei iubirea părinților lor și pe fie-care masă stătea în ḑiua dintâiŭ colacul de sĕrbătorĭ, pe care mama sîrguinciósă îl copsese pentru copii. Numai într'o căsciόră nu era împodobit pomul de Crăciun nu s'a copt nicĭ un colac, deși locuia în ea o mamă cu copilașul ei. Vecina, care voia sĕ scie tóte, orĭ-cât s'a opintit, n'a aflat nimic despre acéstă femeie, pe care o vedea totdéuna în haine negre. Vecina se tîrîse la feréstră, ca sĕ vadă cum îșĭ petrece séra de Crăciun femeia necunoscută cu băețașul, care era de 8 anĭ. Nu vĕḑu însĕ alta decât pe tînĕra mamă șeḑĕnd la o masă cu copilașul, căruia îi arăta un chip, despre care-i povestea multe lucrurĭ — după cum se părea — astfel, că băiatul nu se gândea la nicĭ un pom de Crăciun, ci asculta cu lăcomie la vorbele mamei.

Ceea-ce n'a putut audi vecina aceea, sĕ o audițĭ de la mine, iubiților mei cetitorĭ! Pentru-că eu sunt un prietin al acelei femei, care a fost prea sĕracă, ca sĕ-șĭ cócă o pânișóră de Crăciun și mie mĭ-e fórte drag băiatul, care-șĭ uitase de pomul Crăciunului, privind icóna ce i-o arăta mamă-sa, icóna tatălui sĕu îndepărtat și póte mort de mult.

Intr'un oraș de munte locuia un fabricant bogat cu numele *Volkmar*. Rînd pe rînd el îșĭ mărise negoțul astfel, încât an de an trebuia sĕ-șĭ clădéscă nouĕ clădirĭ, pe carĭ apoi le vindea cu câștig însemnat. El dădea pâne și lucru mai multor sute de mii de ómenĭ. Chiar copiii acestor muncitorĭ încă de micĭ căpĕtau ocupație și simbrie potrivită puterilor lor. Marea gospodărie a lui Volkmar dimpreună cu toți muncitorii ei părea o familie mare din vremurile trecute, când toțĭ carĭ primeau de la el pâne și lucru socoteau pe domnul și maiestrul lor drept părinte. Bĕtrânul Volkmar nu numai că era bărbat plin de pătrundere și cu esperiență în afacerile sale, care lucra în fabrica sa articolele cele mai frumóse, dér era cinstit din partea tuturora pentru marele lui simț de dreptate. Mărfurile lui se treceau în grabă, pentru-că fie-care sta bucuros în legătură cu dênsul.

El avea un singur fiiu, cu numele Otto, care odinióră era sĕ fie moștenitorul negoțului și a bogățiilor sale. Otto era bucuria și speranța părinților nu numai pentru-că învĕțase cu mult temeiŭ, ci și pentru-că se alipea de ei cu dragoste și credință fiiéscă. El ajuta tatălui sĕu în tóte lucrările, în fabrică ținea locul de factor, tuturor muncitorilor de sub porunca sa era un model de hărnicie și iubire de ordine, și orĭ cât era de strict în acestea față de sine și față de alții, către părinții sĕi era plin de iubire fiiéscă. Tatăl, care dintr'un cetățĕn neînsemnat, din puterea sa ajunsese fabricant mare și bogat și care era consciu, că tóte le-a câștigat prin puterea sa ceea-ce va lăsa când-va fiului sĕu, credea, că este îndreptățit sĕ hotărască singur asupra viitorului lui și de aceea cerea de la el supunere nețărmurită și în privința acésta, ca în tóte celelalte.

„Veḑĭ fiul meu, ḑise el, pe livada asta intinsă înainte cu 22 de ani stetea numai casa mică de colo, în care te-ai născut tu. Din colibă însĕ hărnicia mea șĭ-a întins brațele.... una după alta am zidit casele de colo, carĭ sunt ca nisce palaturĭ, locuința frumósă și încăperile, depositele bogate de mărfurĭ, mașinele cele marĭ, carĭ produc și câștigă lucrurĭ nouĕ, tóte aceste le-am zidit și întemeiat eu însumĭ.... și tóte acestea îțĭ vor rĕmâne ție de moștenire... De aceea aștept de la tine o supunere necondiționată în tóte. Pentru-că eu sunt tatăl tĕu și singurul creator al fericirei tale“.

Fiul vrednic era întru tóte pe deplin înțeles cu acestea. El recunoscea cât datoresce tatălui sĕu și se simțea feriti

In ḑilele din urmă s'a vorbit érăşĭ mult în cercurile politice şi parlamentare din *Austria* despre silinţele marĭ, ce şi-le dă guvernul austriac pentru a-şĭ asigura sprijinul diferitelor partide în viitórea campanie parlamentară. Ministrul preşedinte Koerber a făcut în privinţa acésta paşĭ, carĭ se pare, că de astă-dată vor avé óre-care succes. El umblă sĕ câştige cu totul pe partea sa pe Polonĭ, pe creştinii socialĭ, partidul clerical german, ba chiar şi pe Slavii de diferite nuanţe politice. Tot în scopul acesta ministrul Koerber a intreprins o călătorie în Galiţia şi Bucovina, oprindu-se două ḑile în Cernăuţĭ. In Bucovina s'au îmbulzit sĕ-l întimpine mai ales Rutenii, carĭ s'au arătat atât de îndatoraţĭ guvernului pentru-că a înfiinţat un gimnasiu rutén. Pretutindenĭ Koerber a atras luarea aminte a autorităţilor asupra datoriei funcţionarilor administrativĭ, ca aceştia sĕ fie binevoitorĭ faţă de popor şi nepărtinitorĭ. Preşedinţilor de tribunale li-a cerut o aplicare conscienţiósă a legilor şi respectarea deplină a principiului, că înaintea judecăţii toţĭ sunt egalĭ.

In urma acésta se crede, că noua sesiune a „Reichsrath“-ului austriac, care se va deschide în curênd, nu va fi lipsită de interes.

*

Grecii din regat şi din Creta se ocupă tocmai acum c'un plan mare. Nicĭ mai mult, nicĭ mai puţin, ei vor *anectarea Cretei la Grecia.* Guvernatorul Cretei, prinţul grecesc *George*, are de gând sĕ bată la uşile tuturor guvernelor şi sĕ le céră a-şĭ da consimţĕmêntul la planul de anectare. După o scire telegrafică din Constantinopol, prinţul George cere, ca raporturile Cretei cătră Grecia sĕ se reguleze în felul cum s'au regulat de cătră congresul din Berlin raporturile Bosniei şi Herţegovinei cătră Austro-Ungaria. Mandatul de guvernator al prinţului espiră în 1905. El a declarat, că nu va mai lua asupră-şĭ sarcina de guvernor, creḑênd că astfel va put'é sĕ lucreze mai liber pentru realisarea planurilor grecescĭ. Este acum altă întrebare, că ce va ḑice la tóte aceste Turcia?

*

In *Franţa* se discută mult cestiunea *separărei bisericeĭ de cătră stat.* Ministrul preşedinte frances Combes ar avé intenţiunea de a alcătui un nou proiect mai liberal, cu privire la acéstă separaţiune. In acest proiect se va lăsa bisericei usufructul clădirilor şi terenurilor ei, şi 'i va face astfel cu putinţă o esistenţă de drept şi independentă. Se afirmă, că şi miniştri şovăitorĭ vor consimţi la realisarea separaţiunei bisericei de stat.

*

De când cu succesele dobêndite în Manciuria, Japonesii au căpătat mare curagiu. *Ḑiarele japonese atacă* de câtă-va vreme *Germania,* imputându-i că este în obiceiul Germaniei de a avé o atitudine îndoiósă în cestiunile internaţionale, pentru-ca apoi sĕ tragă folóse din împrejurărĭ. Foile japonese bănuesc pe Germania, că n'ar dori sincer, ca câmpul rĕsboiului actual sĕ fie cât se póte mai limitat

## Băncile nóstre şi crisa economică.

Sub titlul *„Problema băncilor în faţa crisei“* vedem publicat în *„Revista Economică“* din Sibiiu un articol, care se ocupă de rolul băncilor nóstre în faţa crisei, ce ameninţă pe urma secetei, ce a bântuit anul acesta. După-ce constată, că crisa de astăḑĭ are un caracter grav din causă că atinge basa vieţii economice, *producţiunea agricolă,* articolul urméză astfel:

Cu un lucru trebue sĕ fim în curat de la început: că ajutor şi scăpare numai de la noi înşine putem sĕ aşteptăm. Statul în vederea lipselor marĭ şi generale, nicĭ décă ar voi, nu va puté sĕ saneze situaţiunea şi din ajutorul ce-l va puté da, de sigur nu poporul nostru va avé partea leului. Prin urmare concursul, ce-l putem aştepta din acéstă parte, în orĭ-ce cas va fi atât de neînsemnat, încât vom lucra în interesul propriu, décă nicĭ nu vom conta la el şi vom căuta *sĕ ne ajutăm de forţele nóstre proprii.*

In acéstă acţiune de ajutor propriu, ce situaţiunea dată o impune poporului nostru, rolul principal şi conducĕtor cade în sarcina băncilor românescĭ, nu numai în urma faptului, că au marĭ datorinţe *morale* faţă cu poporul, care le-a creat şi susţine, ci mai ales şi din causa mai mult *materială,* că băncile sunt angajate în acéstă crisă cu interesele lor cele mai vitale şi că aceste interese sunt identice şi solidare cu interesele clientelei lor. De aceea nicĭ nu încape îndoială, că băncile românescĭ numai în acel cas vor puté trece fără avarii grave prin valurile acestei crise, décă le va succede a scăpa cercurile largĭ ale poporului nostru de pericolele ce le ameninţă.

Credem, decĭ, că în situatiunea dată conducĕtorilor băncilor nóstre li se impune în mod imperios datorinţa de a studia în cercul lor de activitate stările create prin seceta din vară, de a cumpăni şi aprecia încă de acum urmările ce aceste stărĭ le vor puté avé în viitorul apropiat, de a căuta şi stabili mijlócele de apĕrare contra neajunsurilor ce amenintă şi de a organisa apoi pe aceste base acţiunea de ajutor propriu atât pentru salvarea intereselor lor proprii, cât şi pentru ocrotirea clientelei lor periclitate în basele esistenţei sale

Nicĭ decât nu ne gândim la o acţiune mai mult séu mai puţin platonică în acel înţeles, ca băncile prin conducĕtorii şi agenţii lor, séu pe alte căi sĕ caute a influenţa prin sfaturĭ şi învĕţăturĭ asupra clientelei lor, îndemnându-o sĕ-şĭ îşi pună economii, sĕ nu-şĭ vîndă vitele, sĕ-şĭ procure alte soiurĭ de nutreţ, şi alte asemenea. Orĭ-cât de importantă ar fi o asemenea acţiune şi orĭ-cât de bune resultate s'ar puté realisa prin inaugurarea ei, credem totuşĭ că nu cade în competenţa băncilor şi că acestea nu numai că nu sunt chemate, dér nicĭ nu prea posed condiţiunile indispensabile pentru a-se validita cu succes pe acest teren mai mult pedagogic. Acest rol voim sĕ-l lăsăm cu totul în sarcina sfetnicilor naturalĭ ai poporului, în sarcina şcólei şi bisericii şi în a reuniunilor economice şi culturale.

Rolul băncilor în situaţiunea de astăḑĭ póte fi numai căutarea şi procurarea mijlócelor materiale de carĭ va avé trebuinţă poporul nostru în lupta grea, ce îl aşteptă, şi în care luptă vedem expuse de opotrivă interesele vitale ale institutelor financiare, cât şi basele de existenţă ale clientelei lor.

Spre a puté organisa o acţiune seriósă de apĕrare pentru acéstă crâncenă luptă economică, trebue sĕ fim în curat înainte de tóte cu situaţiunea, în care ne găsim şi în care vom fi puşĭ în viitorul apropiat şi anume va trebui, sĕ ne dăm sémă de aceea că în carĭ relaţiunĭ dintre băncĭ şi clientela lor se vor manifesta urmările crisei, cu alte cuvinte, *carĭ ramurĭ de afacerĭ vor suferi schimbărĭ* în mersul lor normal, ce întindere vor puté lua aceste înrîurinţe abnormale şi ce fel de remedii se pot crea şi întrebuinţa cu folos real în mod de a preveni eventualele urmărĭ desastruóse ale conturbării organismului şi funţionării regulate a institutelor nóstre financiare.

Acésta este în realitate problema, înaintea căreia sunt puse astăḑĭ băncile nóstre şi totul depinde acum de la priceperea, cu care vom sci aprecia situaţiunea dată şi vom puté preveni eventualele urmărĭ desastróse, ce din acéstă situaţiune se vor desvolta.

Nu putem accentua în destul, că este o datorinţă dintre cele mai seriose ale conducĕtorilor băncilor nóstre, ca sĕ se ocupe în mod cât mai temeinic de studiarea acestei probleme şi sĕ nu aştepte ca evenimentele critice, de carĭ ne apropiem şi carĭ astăḑĭ nu mai pot fi depărtate, sĕ-i găséscă nepregătiţĭ, pentru-că astăḑĭ prin bun cumpet se vor puté preveni multe rele, carĭ ulterior, când vom fi puşĭ în faţa faptelor nealterabile, nu se vor mai puté împiedeca.

Se înţelege, că la rîndul nostru nicĭ noi nu vom negligea problema, de care vorbim, dér ne vom puté ocupa de ea numai în liniamente generale, mai mult din punct de vedere principial şi teoretic, pentru-că crisa şi urmările ei se vor manifesta în cercul de activitate aprópe a fiecărei băncĭ în alte şi diferite forme şi condiţiunĭ şi astfel şi remediile practice, ce vor fi de luat, vor trebui sĕ se acomodeze împrejurărilor şi prin urmare nu vor puté fi identice pentru totalitatea institutelor nóstre financiare.

Rĕmâne decĭ în sarcina conducĕtorilor singuraticelor băncĭ, ca cele ce le vom expune în general sĕ le adequeze şi intocméscă în mod practic situaţiunii particulare, în care se va găsi institutul lor.

In orĭ-ce cas însĕ întréga acţiune, ce o vor inaugura băncile nóstre în vederea crisei economice, va trebui sĕ se conducă în primul rênd şi necondiţionat de principiul, că institutele românescĭ din ţéră nu sunt şi *nu le este permis, sĕ fie întreprinderĭ de pură speculaţiune,* şi astfel în tótă lucrarea lor au sĕ ţină cont nu numai de ceea-ce reclamă interesele lor momentane şi particulare, ci trebue sĕ aibe în vedere şi interesele marĭ şi superióre ale totalităţii clientelei lor, care nu este alta decât poporul nostru: creatorul şi susţiitorul tuturor băncilor românescĭ din ţéră.

## Rĕsboiul ruso-japones.

Cronica rĕsboiului a fost fórte bogată sĕptĕmâna acésta. Riurĭ de cernélă s'au vĕrsat în gazetele din lumea întrégă pentru a-se comunica cetitorilor tot felul de scirĭ, posibile şi imposibile, despre *luptele de la*

numai décă putea sĕ asculte de el şi nu se temea, că dóră lucrul acesta s'ar putea schimba vre-odată. Otto ajunse acum vrêsta, când după legile ţĕrii, trebuia sĕ între în armată.

El era sănătos şi voinic, de altă parte tatăl nu voia sĕ se subtragă de la nicĭ o îndatorire către patrie; astfel a intrat ca voluntar într'un regiment de dragonĭ. Dér înainte de a părăsi casa părintéscă, tatăl îi descoperi planurile sale pentru viitorul lui, ca fiul sĕ scie ce-i şi cum.

Intre altele îi descoperi, că deja a ales şi hotărît o fetiţă, care sĕ-i fie noră, fiica unui neguţător bogat, cu care bĕtrânul Volkmar stetea în legăturĭ de negoţ de mai mulţĭ anĭ.

Cu acesta se învoise de timp îndelungat, ca cu vreme copiiĭ sĕ se căsătoréscă împreună, parte ca vechea prietinie sĕ fie şi mai strînsă, parte ca bogaţiile lor marĭ sĕ se împreune la olaltă.

Tînĕrul ascultă în tăcere vorbele tătîne-sĕu, îşĭ luă însĕ voie a pune modesta întrebare:

„Bine tată, dér cunoscĭ d-ta pe fata mai de-aprópe, cel puţin ai vedut-o vre-o dată?

Tatăl rĕspunse cam apăsat: Eu cunosc pe tatăl, cunosc averea lui însemnată, sciu că este crescută bine şi că se pricepe şi în economia casnică... sĕ sciu mai mult nu este nicĭ o nevoie, pentru-că: îi este faţa destul de albă ori rumenă? îi sunt ochii mari orĭ micĭ? asta nu se póte lua în socotinţă, omul se obicĭnuesce cu una ca şi cu cealalta, ér dragostea împrumutată a inimilor dăinuesce mai bine atuncĭ, când facĭ treburĭ bune şi nu ai sĕ te îngrijescĭ de ale traiului! Din partea mea mĭ-am făcut datoria de părinte şi am ales pentru tine o fată, potrivită cu împrejurările tale.... tu poţĭ sĕ-i facĭ însuţĭ cunoscinţa şi se câştigĭ iubirea ei. Acum întri în regimentul, care-şĭ are garnisóna într'un oraş cu ea. Profită de ocasie şi fă-te cunoscut în casa viitorului tĕu socru!

După acestea Otto părăsi casa părintéscă. Ca voluntar sdravăn fù înrolat în regimentul de cavalerie. Aicĭ a căutat ocasie sĕ între în casa viitorului socru, fără însĕ sĕ spună, că el este alesul mire al fiicei sale, pentru-că pe lângă tótă supunerea fiéscă la vrerile tatălui sĕu, totuşĭ i s'a părut, că el trebue sĕ vadă fata, care îi era menită de soţie pe tótă viéţa, fără ca sĕ scie cine-i? A spus că este o rudenie a casei Volkmar. Sub numele acesta a fost bine primit de prietinul familiei sale. Atât tatăl cât şi fata, l'au rugat adeseorĭ, sĕ le descrie familia bĕtrânului Volkmar, dér mai ales pe feciorul ei şi ce e drept arătau multă simpatie către familia Volkmar, cu tóte acestea tînĕrului nu i-a scăpat din vedere, cu deosebire, că Alceste, de câte orĭ îi vorbia despre tînĕrul Otto, devenia fórte seriósă, ba începea sĕ-l supere împrejurarea, că ea nu dorea, aprópe de loc sĕ facă cunoscinţă cu el, şi că rĕmâne chiar rece, când se descria pe sine ca pe un tînĕr bun şi vesel, care se bucură din tótă inima şi abia apucă se facă cunoscinţă cu viitórea lui mirésă. Décă Alceste ar fi fost o fată, care sĕ nu-i placă, i-ar fi convenit nepăsarea ei, i ar fi rĕsplătit cu aceeaşĭ monedă şi ar fi luat convingerea, că nu se potrivesc unul cu altul. Alceste însĕ era o fată frumósă şi bună, fată vrednică şi cu purtărĭ bune. I-se părea, că ar puté-o avé fórte dragă şi că ar putea trăi cu ea şi îl durea inima, că ea nu arăta nicĭ o voie de a cunósce pe viitorul mire, care-i sta dinainte, fără sĕ-l cunóscă.

El umblase acum mai multe lunĭ în casă. Familia îl iubea. De mirele Otto însĕ rar venea vorba. Cu împrejurările acestea tînĕrul hotărîse sĕ mérgă mai departe un pas. El spuse tatălui fetei, că-şĭ ia concediu şi merge la unchiul sĕu Volkmar şi că prietinul sĕu Otto l'a rugat sĕ-i ducă scire hotărîtă cu privire la logodnă. Alceste era de faţă, ea tăcù şi eşi din casă. Tatăl însĕ întinse tînĕrului mâna şi dise:

„Mult iubite Volkmar, noi avem multă încredere în d-ta. De aceea eu te-am ales pe d-ta de mijlocitor între noi şi tînĕrul Otto Volkmar. Este adevĕrat, cu bĕtrânul ne-am înţeles de multă vreme, ca copii noştri sĕ se căsătoréscă împreună, pentru-că nu mĕ îndoiesc de loc, fata ar fi ascultat de mine şi mĭ-ar fi împlinit voia, dér mai târḑiu m'am convins, că părinţii nu pot hotărî singurĭ asupra inimei copiilor lor, ci

*Liaoyang*, carĭ au durat dece dile şi carĭ s'au sfîrşit de ocamdată cu evacuarea Liaoyangului de către Ruşĭ şi cu retragerea armatei lui Kuropatkin spre Mukden.

Luptele au fost nespus de crâncene. Ele s'au dat pe înălţimile şi în valea regiunei Liaoyangului. Cele trei armate japonese unite, au atacat pe Ruşĭ cu nespus fanatism, aceste s'au apěrat cu multă vitejie, însě după-ce Kuropatkin vědů, că nu póte sě pună stavilă înaintărei Japonesilor şi că ariergarda lui a fost cumplit decimată, şĭ-a trecut trupele peste rîul Taiciho ca sě le scape de nimicire.

Se dice, că în luptele acestea pierderile Japonesilor au fost de 25,000 ómenĭ, ale Ruşilor póte şi mai marĭ. Lupta şĭ-a ajuns culmea în nóptea de Miercurĭ spre Joia trecută, când Japonesii au luat cu asalt muntele Şuşau. Bombardarea Japonesilor contra posiţiunilor rusescĭ, a fost teribilă. De repeţite-orĭ 50—60 ghiulele de tun esplodau de odată şi când, în decursul sěrii, se deslănţui o mare furtună, fulgerele şi tunetele făceau şi mai grozave bubuiturile tunurilor. Japonesii puşcând necontenit, se apropiau mereu de liniile vînătorilor ruşĭ şi nepăsându-le de pierderĭ, se opriau la locul lor. Ei s'apropiau aşa de tare de Ruşĭ, încât ofiţerii acestora se apěrau cu revolverele şi cu săbiile. In cele din urmă, cu pierderĭ enorme, li-a succes Japonesilor a goni pe Ruşĭ din posiţiunile lor şi a se face stăpânĭ pe ele. Kuropatkin privia lupta din posiţiunea, pe care o ocupa primul corp de armată.

Din scirile sosite în urmă reiese, că evacuarea Liaoyangului era deja în planul Ruşilor. Autorităţile civile din Liaoyang încă cu sěptěmânĭ înainte au părăsit acest oraş, care se dice, că a cădut în mânile Japonesilor numai după-ce Ruşii îl prefăcură în ruine fumegânde.

După scirile telegrafice mai nouě, lui *Kuropatkin* i-a succes a-şĭ trece grosul armatei sale dincolo, spre nord, de minele Yantai, scăpând ast-fel de primejdia, ce-l ameninţa. Kuroki adecă îi eşise în cale la Yantai şi-i ameninţa retragerea. Insuşĭ *Kuropatkin* a trimis o telegramă la Petersburg, în care spune, că armata ruséscă a putut sě scape din pericolul de a fi împresurată.

Scirea acésta se confirmă şi din *Tokio* printr'o telegramă, în care se spune, că generalul japones *Kuroki* a dat de-o resistenţă aşa de puternică la Yantai din partea Ruşilor, încât a trebuit sě ia lupta cu Ruşii. La Tokio se crede, că retragerea Ruşilor a fost cu putinţă.

Din *Yantai* se telegrafiézà, că spre nord-ost a fost o luptă înverşunată. Ruşii au ţinut în frîu armata generalului Kuroki, aşa încât restul trupelor rusescĭ de la Liaoyang au putut sě se retragă spre miadă-nópte.

Décă scirile aceste corespund întru tóte adevěrului, atuncĭ n'are nicĭ un temeiŭ faima rěspândită prin diarele englese, că ariergarda lui Kuropatkin ar fi fost cu totul nimicită, când voia, în nóptea de Sâmbăta trecută, sě trécă peste rîul Taiciho.

La *Port-Arthur* situaţiunea pare a fi neschimbată. După telegramele din urmă garnisóna rusécă a respins tóte atacurile japonese date până la 2 Septemvrie. Blocada japonesă n'are nicĭ un efect, aşa că garnisóna rusécă póte sě se provadă din belşug cu de ale mâncărei. Sěptěmâna trecută a întrat în port o corabie încărcată cu făină.

Intre trupele japonese din Dalny a isbucnit o bólă numită „Beriberi". 10,000 de Japonesĭ sufer de bóla acésta, care seceră numěróse vieţĭ.

Informaţiunĭ mai nouě asupra rěsboiului dàm la ultimele scirĭ.

## Congresul internaţional al tovărăşiilor.

In diua de 5 Septemvrie s'a început în Budapesta congresul internaţional al tovărăşiilor séu societăţilor. Aceste societăţĭ sunt instituţiunĭ binefăcětóre pentru cetăţenii de la oraş, pentru lucrătorĭ şi pentru ţěranĭ, fiind-că îi feresc de camătă şi de exploatare.

Ele se împart în societăţĭ de credit, societăţĭ de consum, societăţĭ de vêndare (pentru înlăturarea sensalilor séu misiţilor, carĭ bagă în buzunarul lor câştigul cel mai frumos pe socotéla producenţilor şi a cumpărătorilor.)

La congresul acesta s'au adunat representanţĭ din vr'o 20 ţěrĭ strěine şi s'a aranjat şi o esposiţie. A vorbit fostul ministru *Daranyi* şi contele Alexandru *Karolyi*. Acest din urmă este mare sprijinitor al asociaţiunilor de acest soiŭ.

Referentul Dr. Hans Müller (Elveţia) a vorbit despre asociaţiunile de credit şi consum din Danemerca, unde numěrul asociaţiunilor este fórte mare cu deosebire în mijlocul ţěranilor. Ele prosperézà şi înfloresc şi şĭ-au făcut deja fabricele lor proprii. Dr. Müller s'a jeluit, că pressa periodică adecă diarele, nu sprijinesc mişcarea acésta. Şi în adevěr aşa şi este.

Diarul „Pester Lloyd" şi „Ujság", organe guvernamentale, au publicat chiar acuma, cât timp ţine încă congresul, nisce articole duşmănóse.

Care este pricina acestei duşmănii?

Acésta nĭ-o spune diarul „Alkotmany", care arată, că diarele fiind în mânile Evreilor, ér asociaţiunile séu tovărăşiile de credit şi consum etc. sunt înfiinţate pentru a scăpa pe ómenii sěracĭ din ghiarele cămătarilor şi a neguţătorilor evrei, nicĭ nu se póte cineva aştepta, ca diarele sě sprijinéscă aşa o mişcare, prin care lăcomiei acelor cămătarĭ şi negustorĭ i-se pun piedecĭ.

Cu tóte acestea nu mai încape îndoială, că ideea tovărăşiilor se rěspândesce din ce în ce mai mult în tóte ţěrile şi încetul cu încetul se taie crénga de sub piciórele exploatatorilor neomenoşĭ.

## SCIRILE DILEI.

— 26 August v.

**Esposiţia agrară din Bucurescĭ.** Dumineca afluenţa visitatorilor la Exposiţia agrară a fost mare. Peste 2000 de persóne furnicau prin frumósele paviliónе complect aranjate. Grandiosul pavilion al ministerului domeniilor, care are de expus lucrurĭ demne de vědut şi admirat, nu este încă deschis visitatorilor, nefiind complect aranjat. Pavilionul administraţiei domeniilor Corónei, mulţumită neobositului ei administrator, d-l Ion Kalinderu, a fost cel dintâiŭ de la inaugurarea Exposiţiei agrare care şi-a deschis porţile visitatorilor. Acest pavilion, frumos ca architectură, este plin cu variatele produse ale domeniilor Corónei, şi Dumineca publicul visitator a fost atât de numěros încât abia se putea pětrunde în interiorul lui.

**Consistoriul şi comitetul bisericei Sf Nicolae.** Sâmbătă în 3 Septemnrie st. n. s'a întrunit la Sibiiu consistoriul metropolitan. Intre altele s'a pertractat şi recursul lui A. Vlaicu contra alegerii comitetului parochial şi a delegaţiunilor şcolare din Braşov (Scheiŭ) *Recursul a fost respins şi alegerea a fost întărită.* Pentru mai buna înţelegere observăm, că A. Vlaicu nu s'a mulţumit a protesta la consistorul archidiecesan contra alegerii, ci după ce acesta l'a respins a înaintat recurs cu cheltuială de 40 cor. şi la consistoriul metropolitan. Aşa încai a fost respins pe tótă linia şi nu se póte jălui, că n'ar fi fost luat în sémă în mod egal de cei de la consistorii.

**Principesa Maria** întovărăşită de mai multe persóne din corpul diplomatic şi din elita aflătóre la Sinaia, va face în cursul acestei sěptěmânĭ o mare escursiune pe munţĭ, până la peştera de la Solomicióra.

**Esamenul de maturitate** supletor şi de emendare la gimnasiul român gr. or. din Braşov se va ţiné în 4 (17) Septemvrie a. c. la órele 8 dim.

**Despre preparandia românéscă din Gherla** ni-se scrie următórele: Graţie conducětorilor — păn' acum acéstă preparandie şi-a câştigat multe şi marĭ merite „patriotice". E lucru sciut, că încheiarea anului şcolar trecut s'a sěvîrşit la preparandia din Gherla cu multă solemnitate, cântându-se din partea corului preparandial cântecele patriotice maghiare: „*Isten áld meg a magyart*" şi „*Hazádnak rendületlenül légy hive oh magyar*". Póte astfel au voit sě aducă omagii ultraşovinistului inspector şcolar, care la esamen *a trântit din limba maghiară o mulţime de elevĭ preparandialĭ*. Est an încă n'a voit sě rěmână direcţiunea preparandială mai pe jos, ci şĭ-a dat silinţa ca deschiderea anului şcolar sě fie tot atât de solemnă. Er ca sě pótă vedé şi orbii, că se serbéza deschiderea anului şcolar într'un institut românesc, care are menirea de a cresce pe luminătorii sermanului şi mult încercatului popor român, *direcţiunea preparandială în zelul seu patriotic, a lăsat sě se arboreze tricolorul unguresc pe edificiu preparandial!...* De ce óre atâta slugărnicie din partea direcţiunei preparandiale din Gherla? Orĭ dór astfel voesce a câştiga graţia şoviniştilor de la putere? Nu observă superiorii de la preparandia din Gherla, că prin asta mână apa pe móra şoviniştilor? Trist lucru, că un atare fapt se póte întêmpla la o preparandie românéscă!

**Disticţiune.** Lunĭ, în 5 Septemvrie a avut loc o frumósă serbare la direcţiunea financiară din Braşov. D-l director financiar Bela Szenti a învitat pe toţĭ funcţionarii direcţiunei şi pe cei de la percepţie şi în presenţa tuturor a predat d-lui Ioan *Chiffa*, prim revisor la acéstă direcţie, crucea de aur cu corónă acordată de Maiestatea Sa pentru serviciul îndelungat şi credincios. D-l Chiffa a fost distins cu crucea de aur cu ocasiunea trecerei sale la pensie după un *serviciu de 45 anĭ.*

**O nouă societate academică română.** Din Suceava (Bucovina) ni-se scrie că dilele trecute s'a constituit în acest oraş o nouă societate academică română sub numele „*Societatea academică ferială „Stejarul"*. Scopul societăţii este desvoltarea simţului naţional în sînul membrilor şi a întregei societăţĭ românescĭ din Sucéva, vechea capitală a Moldovei.

**Decoraţĭ.** „Monitorul Oficial" român publică o serie lungă de cetăţenĭ românĭ, decoraţĭ cu ordinul „Coróna României" în gradul de cavaler. Intre cei decoraţĭ găsim şi pe d-nii Ignat Mircea licenţiat în drept, proprietarul cunoscutului restaurant bucurescean „Carul cu bere", d-l S. Moisil directorul liceului din Tulcea şi d-l Muntean-Murgoci, profesor în Ploiescĭ. Deasemenea a fost decorat cu coróna României şi rabinul superior din Bucurescĭ Taubes.

**Un monument.** D-l Dr. Ilie I. Marincu din comuna Poiana-mare judeţul

---

ei le pot sta numai în ajutor cu sfatul şi esperienţa lor. Fiica mea, ca copil bun mi-ar fi ascultătóre, şi décă aşĭ cere ar lua de bărbat pe tîněrul Volkmar, dér cum sě pot eu hotărî cu asprime părintéscă asupra fericirei vieţii ei, când inima copilei s'a destăinuit cu încredere tatălui ei? Alceste iubesce pe alt tînĕr, pe care şi eu îl iubesc şi-l stimez. Eu nu mě pot împotrivi décă mě rógă sě-mĭ dau învoirea cu tînĕrul acesta şi sě desfac legătura supărăciósă cu mirele necunoscut. Décă acum aşĭ face voia fetei mele... dau de alte piedecĭ marĭ. Bětrânuluĭ Volkmar i-am dat parola... afacerile negoţului mieu, se razimă mai vîrtos pe legăturile cu el şi aşĭ avé fórte mare pagubă, când s'ar retrage cu totul de către mine şi prietenia de până aci ar schimba-o în duşmănie... singur nu sciu cum s'ar puté împăca lucrul mai bine, pentru-că de o parte n'aşĭ vrea sě fac sě sângere inima copilei, de alta n'aşĭ vrea sě rup prietinia cu casa luĭ Volkmar. Numai un chip de scăpare věd eu iubitul meu Volkmar, adecă décă d-ta ai îndupleca pe amicul d-tale Otto, ca sě se retragă el de la fata mea. Descopere-i din ceea-ce ţĭ-am spus eu aicĭ, ceea-ce credĭ d-ta de bine. Grijesce numai, ca bětrânul sě nu afle, că eu am dat prilej la despărţirea copiilor noştri şi te rog sě ai în vedere, că eu îţĭ încredinţez nu numai fericirea fetei, dér a casei mele întregĭ!"

Otto îl ascultă în tăcere şi cu seriositate. Il durea, că trebue sě-şĭ piardă o speranţă, care i-ar fi plăcut sě se realiseze. Dér nu se gândi mult şi dise:

„Décă tóte acestea mi le-ar mărturisi şi Alceste în persónă, atuncĭ de bună sémă voiŭ găsi eu un modru, sě desfac cu cruţare o legătură supěrătóre pentru ea".

Tatăl chemă fiica, îi spuse cele descoperite tînĕrului şi Alceste întări cu sfiélă tóte spusele tatălui ei.

Otto întinse atuncĭ bětrânului mâna şi dise cu hotărîre:

„Bine, lucrul s'a hotărît... d-ta eştĭ deslegat de promisiunea făcută. Fii fericită Alceste cu alt bărbat, ér d-ta tată sě nu ducĭ grija lui Otto, el va lua chestiunea asupra sa, te va stima şi va tăcé... acésta vrĕu şi-ţĭ jur că se va întêmpla.. pentru-că eu însumĭ sunt acel Otto". Dise şi ieşi grăbit din odae.

Pentru Alceste lucrul s'a sfêrşit după dorinţă. Nu tot astfel în casa părintéscă a lui Otto. Acesta promisese tatălui fetei că va lua tóte asupra sa. Sosit acasă n'a putut spune tatălui sěu alt motiv, decât că Alceste nu-i place. Tatăl audind acestea, era fórte amărît şi începù a-l tracta cu cea mai mare asprime, i-a dis: fiiu neascultător şi nesupus. Bětrânul a mers până acolo încât vedend, că Otto nu se învoiesce de loc cu planurile lui, l'a scos din casă, i-a dat o sumă mică de banĭ, sě se ducă în lume şi a jurat, că décă nu va lua de nevastă pe Alceste îl şi desmoştenesce!

Sěrmanul Otto părăsi căminul părintesc cu inima sfăşiată şi cu armata prinţului sěu plecă la rěsboiŭ. Mama era aprópe sě-şĭ piardă minţile, tatăl însě rěmase serios şi neînduplecat la hotărîrea lui.

(Va urma.)

Dolj, fiiul bĕtrânului Marincu, în a căruia casă a fost găzduiţĭ Impĕratul Rusiei şi Principele Carol al României, în campania de la 1877, a hotărît ca în unire cu un comitet sĕ strîngă fondurile necesare pentru a ridica în piaţa acelei comune un monument în amintirea soldaţilor morţĭ în rĕsboiul de la 1877—1878.

**Cununie.** Ni-se scrie: Joi în 19 August st. v. s'a serbat căsĕtoria religiósă a d-lui Aurel *Crişan*, cleric absolvent, cu d-omnişóra Marióra *Cenţu*, fiica harnicului preot I. Cenţu din Şirnea. Căsĕtoria a avut loc în biserica din Almaş-Selişte, ér masa în casa socrului mare, preotul Alex. Crişan, participând multă inteligenţă, atât din locul natal al miresei, cât şi din loc. *N. Ch.*

**Din causa ploilor,** rîurile Lotrul şi Prahova au venit fórte marĭ. De asemenea apele Siretului şi ale Prutului au crescut considerabil, amenintând în multe părţĭ sĕ se reverse. Circulaţia plutelor pe rîul Bistriţa se face cu marĭ greutăţĭ şi pericol, din causa curentului prea mare al apei, care a crescut enorm.

**Din Chimetelnicul de Câmpie** ni-se scrie: In 30 August st. n. George *Homoiŭ* student absolvent al gimnasiului din Blaşiŭ, a încetat din viéţă la casa părintéscă din Chimitelnicul de Câmpie, după îndelungate suferinţe în etate de 20 anĭ. Inmormântarea sa a avut loc Joi în 1 Sept. n. Serviciul funebral a fost îndeplinit de preoţii: Teodor Hărşiau, preotul local, care a ţinut şi cuvêntul funebru, Vasile Vlasa, Bas. Anghel, însoţiţĭ de d-l Aug. Cioba, cleric abs. ca diacon. La mormênt a vorbit în numele foştilor colegĭ ai rĕposatului d-l George *Cipăian*. Fie-i ţĕrîna uşóră!

**Logodnă.** Ioan *Silaghi* cleric absolut şi Emilia *Nicolescu* fidanţaţĭ.

D-l *Victor C. Fizeşianu* absolvent de teologie din Arad şi ales capelan pe lângă părintele sĕu Andreiŭ Fizeşianu paroch ort. rom. în comuna *Pesac*, comitatul Torontal, şi-a încredinţat de fiitóre soţie pe domnişóra *Aurora* fiica preotului Romul *Sĕcoşianu*, paroch ort. rom. în Ictar, com. Timiş. Felicitărĭ!

**Militare.** Pe diua de 1 Octomvrie a fost trecut la pensie ca invalid d-l locotenent-colonel Ioan *Humiţia* de la reg. de inf. nr. 21 (domicilul Caransebeş). Cu acéstă ocasiune Maiestatea Sa a ordonat a-i-se esprima mulţumirea prea înaltă. D-l Dr. Laurentie *Nestor* advocat în Blaşiŭ, accesist în reservă la branşa de aprovisionare militară, a fost trecut în categoria „în afară de serviciu" (ausser Dienst.)

**Nouă cancelarie de advocat.** D-l Dr. Iacob *Parneu* ne trimite o adresă tipărită în limba românéscă în care anunţă deschiderea cancelariei sale de advocat în Bogşa montană.

---



---

## Rugare în interesul „Asociaţiunei!"

Prin presa nóstră am făcut cunoscut publicului român, că *Asociaţiunea* pentru literatura română şi cultura poporului român va ţiné adunarea sa generală anul curent la 21 şi 22 Septemvrie în Timişóra deci înainte de adunarea generală venim în interesul *Asociaţiunei* cu o rugare către publicul român.

Fie-care român sciutor de carte trebue sĕ fie convins, că décă noi nu vom sprijini institutele nóstre culturale, acelea de nime nu vor fi sprijinite, — fie-care român sciutor de carte trebue acum sĕ scie, că instituţiunile nóstre culturale nicĭ când n'au avut aşa de mare lipsă de sprijin material şi că noi nicĭ când n'am fost aşa de avisaţi de a ne apĕra şi susţiné cultura nostră naţională ca acum, decĭ presupunem că fie-care român cât de puţin pătruns de iubirea neamului seu, trebue sĕ se simtă obligat a sprijini şi materialminte instituţiunile nóstre culturale şi prin acésta a conlucra la promovarea culturei nóstre naţionale.

In acest scop ne adresăm decĭ către toţĭ Românii, femei şi bărbaţĭ, ca sĕ binevoiéscă a-se înrola între sprijinitorii *Asociaţiunei* şi a-se înscrie de membri.

Membrii *Asociaţiunei* sunt: *fundatorĭ* carĭ solvesc odată pentru tot-déuna 400 de cor. *pe vieţă*, carĭ solvesc odată pentru tot-déuna 200 de cor., *ordinarĭ*, carĭ solvesc o taxă anuală de 10 cor., şi *ajutătorĭ*, carĭ solvesc orĭ-ce sumă.

Taxa de 400 şi cea de 200 cor. se póte solvi odată orĭ în cincĭ rate anuale egale, spre acest scop subscrisul comitet a pregătit documente, carĭ se pot cere şi prin poştă de la membrul comitetului domnul Romulus Cărăbaş, director de bancă în Timişóra, — prima rată, adecă a cincea parte a sumei subscrise împreună cu obligaţiunea subscrisă, sunt a-se trimite până la adunarea generală la adresa domnului Cărăbaş.

In înţelesul statutelor Asociaţiunei membrii pot fi şi femei, carĭ esercitéză tóte drepturile în mod egal cu bărbaţii, decĭ au şi dreptul de vot, — numĕrul cel disparent de mic al membrilor de sexul femeiesc ne silesce cu deosebire a-ne adresa către damele române cu rugarea, ca sĕ se înscrie de membri la *Asociaţiune*, ca prin acésta sĕ arătăm, că şi femeia română conlucră la promovarea culturei nóstre naţionale şi că şi noi scim a da femeiei române onórea cuvenită.

*Timişóra*, 1 Septemvrie 1904.

**Comitetul aranjator.**

---

## O propunere bună.

In préjma adunăriĭ Reuniunei învĕţătorilor românĭ gr. or. din diecesa *Caransebeşului*, d-l învĕţător Ioan *Vidu* din Lugoşiŭ, publică în „Drapelul" un articol, în care se ocupă cu atitudinea, ce trebue sĕ o ia învĕţătoriĭ românĭ faţă cu faimosul proiect de reformă a învĕţămêntului primar. D-l Vidu cere, ca comitetul central al Reuniunei sĕ pună între punctele de la ordinea dilei şi cestiunea proiectului de lege privitóre la învĕţămêntul primar, sĕ se delibereze asupra cestiunei şi prin Consistoriul diecesan sĕ se céră 1) revocarea proiectului; 2) tóte corporaţiunile şi Reuniunile învĕţătorescĭ din ţéră, fără deosebire de confesiune şi naţionalitate, sĕ-şĭ dea părerea pentru o nouă organisare a învăţĕmêntului pe base pedagogice; 3) pe aceste base pedagogice sĕ se elaboreze un nou proiect.

Étă motivele, pe carĭ îşĭ baséză d-l Vidu acéstă propunere, pe care o aprobăm şi care ar trebui sĕ fie urmată de tóte reuniunile şi corporaţiunile nóstre învĕţătorescĭ:

„...In înţelesul proiectului din cestiune aprobat de colegiĭ noştri maghiarĭ, ar urma, că „esercițiile de limbă şi intuiţiune" sĕ le facem în limba maghiară, în tocmai ca şi când limba maghiară ar fi limba maternă a elevilor noştri. Sĕ pună mâna pe inimă orĭ-care coleg maghiar şi sĕ afirme cu cinstea cuvenită unui învĕţător, că: se póte asta, orĭ ba? Decă ar voi sĕ rĕspundă cu acéstă cinste cuvenită, ar trebui sĕ dică „ba!"; dér d-lor n'au dis şi nicĭ nu dice măcar unul „ba!" — se vede, că intenţionat nu doresc progresul şcólei nóstre. Trist, când învĕţătorul contribue la nimicirea progresului!

Acésta este o pată pe corpul colegilor noştri maghiarĭ, de care şi noi ca colegĭ trebue sĕ ne ruşinăm.

Afară de sarcina peste puterile nóstre, ce ne-o impune proiectul d-lui ministru cu consimţĕmêntul şi aprobarea colegilor noştri maghiarĭ, mai vine asupra capului nostru partea administrativă. De aci încolo noi vom fi supraveghiaţi, începênd de la notarul satului, pretorele cercual etc. până la ministru. De ministru nu dic nimic, fiind natural, ca sĕ aibă acest drept, precum l'a avut şi până aci; dér că „notarăşul satului", „solgăbireul", etc. câţĭ veniţĭ nechemaţĭ sĕ aibă dreptul a se amesteca în cestiunile pedagogice, acésta însémnă nicĭ mai mult nicĭ mai puţin, decât başibozucie. Pe calea apucată vom ajunge acolo, că notarul va puté fi substituit şi prin plăeşul satului în dreptul de control pedagogic. Acésta este o stare de nesuferit, faţă de care trebue sĕ ne ridicăm cuvêntul.

„Acela e mai bun constituţionalist, care ocârmuesce cu consimţĕmêntul tuturora", a dis un bărbat mare. Ca sĕ fie „bun constituţionalist", aşa ar trebui sĕ facă şi d-l ministru de culte al nostru; sĕ-şĭ plece urechia şi la glasul nostru, şi sĕ nu trécă peste noi la ordinea dilei, ca peste nisce nimenĭ".

---

## O aniversare.

*Bran*, 24 Aug. 1904.

După cum s'a anunţat, în diua de 22 August (4 Sept.) a avut loc în Bran serbarea aniversărei a 80-a a venerabilului *Ioan cavaler de Puşcariu*, jude de curie r. în pensie, membru al Academiei Române, etc., etc.

Cu acéstă ocasiune s'a oficiat un *Te-Deum* în biserica parochială din Sohodol, locul natal al ilustrului octogenar, după care părintele G. Babeş paroch în Sohodol a ţinut o cuvêntare prin care a arătat în cuvinte pline de simţĕmênt vieţa plină de fapte a lui Ioan cav. de Puşcariu, mulţumindu-i pentru bunurile ce le-a făcut prin judecata sa, în general Branului şi în special poporului nostru. A sfêrşit cu o rugăciune înălţătóre către Domnul Dumnedeul nostru, rugând pe bunul Creator a-l ţiné pe iubilantul încă mulţĭ fericiţĭ anĭ.

O deputaţiune de ţĕranĭ a venit după aceea, ca sĕ-i mulţuméscă iubilantului pentru binele făcut în tóte direcţiunile activităţiĭ sale, urându-i viéţă îndelungată.

S'a observat marea emoţiune ce stăpânea întréga poporime în decursul atât al Te-Deumului, cât şi a cuvêntăriĭ părintelui Babeş.

După Te-Deum întréga asistenţă, care era fórte numĕrósă a plecat spre locul banchetului, ce a fost fórte animat şi plin de viéţă.

Seria toasturilor a deschis'o Ilustritatea Sa Dr. Ilarion Puşcariŭ, vicar archiepiscopesc, care mulţămind din partea tuturor membrilor familiei iubitului lor frate, tată şi unchiŭ pentru numele cel lăudat ce le-a dat, şi pentru frumósele pilde date familiei întregĭ, îi uréză mulţĭ fericiţĭ anĭ.

După aceea tînĕrul student universitar Ionel de Puşcariu, nepot al jubilantului, cetesce câteva strofe pline de simţĕmênt si avênt.

Se ridică pe urmă domnul profesor Ioan Clinciu, care arătând însemnătatea familiilor la Romanĭ, dând de esemplu pe Julĭ, Grachĭ, etc., face o frumósă comparaţiune între familiile Puşcariu şi între familiile romane, pe carĭ dênsul le numesce „punctul de plecare al mărirei unui popor", şi ridică paharul în sănĕtatea capului familiei Puşcarilor, pe care l'ar dori sĕ vadă sărbĕtorind cu aceeaşĭ ardóre centenarul.

Plin de emoţiune se ridică iubilantul, care se află încă în deplină putere şi sănĕtate, mulţămind întregei familiĭ şi óspeţilor pentru iubirea ce-a arătat'o către dênsul, şi declară, că décă a muncit trăind, n'a fost numai pentru familie, pe care a căutat a-o ţiné în bună armonie, dér şi pentru poporul român, pe care îl socotesce ca adevĕrata familie a sa şi a orĭcărui bun Român.

După aceea s'au cetit telegramele de felicitare venite din tóte părţile şi carĭ au fost fórte numĕróse.

In urmă s'a continuat banchetul până târdiu, în veselia cea mai mare.

---

## „Asociaţiunea" în Sătmar-Ugocea.

*Sătmar-Amaţĭ*, 27 August.

„Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român" din comitatele Sătmariu şi Ugocia şĭ-a ţinut adunarea anuală la 7 August st. n. a. c. în frumósa comună românéscă *Pomi*.

Acéstă comună aprópe de Baia mare, la pólele munţilor ce conţin aur, a fost un loc de înfrăţire şi întîlnire a multor Românĭ, aicĭ am sĕrbătorit sĕrbătórea culturei românescĭ. Aicĭ şi-a esprimat poporul cel mai vechiŭ de pe aceste plaiurĭ sentimentele faţă de prosperarea culturei naţionale, aicĭ a fost în acest an sĕrbătórea sĕrbătorilor pentru noi Românii din aceste părţĭ espuse.

Duminecă în 7 Aug. n. diminéţa la 7 césurĭ sosiră cu trăsura de la Seinĭ d-l preşedinte Georgiu **Şuta**, secretarul Dr. Vasiliu **Lucaciu**, Alexe **Pop**, N. **Barbul** proprietar în Moçiră etc.

Pe strada, ce conduce la podul umblător de peste Someş, astepta mulţimea Românilor sosiţĭ din tóte părţile comitatelor.

Intre şcóla gr. cat. română şi cancelaria notarială dintre mulţimea Românilor adunaţĭ sub conducerea preotului local Aurel Pelle şi Ioan Budó, preot în Valasut, ese bravul ţĕran român G. Barbul şi rostesce o vorbire de primire pătrundătóre către comitetul ce sosise, la care îi rĕspunde d-l Şuta surprins de cele audite. De aicĭ comitetul este condus la casa parochială însoţit de mulţimea care pătrundea printre trupele de gendarmĭ înarmaţĭ pentru pază ca nu cumva vedĭ Dómne sĕ fie „rĕscólă."

Séra de cunoscinţă nu a fost, câţĭ-va óspeţĭ sosiţĭ cu trenul târdiu nóptea aŭ fost primiţĭ de preot şi învĕţătorul local parte la dênşii, parte încuartiraţĭ la fruntaşii satului de pe strada principală.

D-l Petru Tămăian, prof. de prep. în Oradea, care-şĭ petrece chiar timpul de concediu în comuna sa natală, Valasut de timpuriu diminéţa sosind în Pomi a început sf. liturgie la care s'a alăturat directorul d-sp. G. Şuta, I. Bran şi alţii, ér ca diacon a servit tînărul Coriolan Manu, teolog de anul III în Sătmariu. Rĕspunsurile le-a dat corul din Ardusad sub conducerea învĕţătorului I. Anderco, ér în strană a ajutat Petru V. Şireagu, învĕţ. în Amaţĭ şi Paul Goron, învĕţ. în Borhid.

La sfânta liturgie a fost de faţă o mulţime mare de românĭ: ţĕranĭ, domnĭ, dómne, tinerĭ, domnişóre etc., aşa încât nu aveaŭ loc.

N'a lipsit din sf. biserică nicĭ supraveghietorii, prim-pretorele Ilosvay Gusztav cu întréga lui cétă.

Predicator a fost preotul Alexe **Pop** din Săsarĭ, ale cărui cuvinte pénă mea nu le póte descrie! Insufleţitórea lui predică mai mult naţionala-luméscă decât dogmatică a deşteptat o generală însufleţire.

După finirea sf. liturgii prin signalul clopotului s'a vestit începerea şedinţei prime.

La 10 césurĭ din di tot în sf. biserică s'a deschis prima şedinţă a adunărei prin preşedintele G. Şuta, care a rostit un discurs frumos. Lăsăm se urmeze în următórele acest discurs:

După o introducere, în care arată scopul pentru care se ţine în comuna acésta adunarea despărţămêntului Sătmar-Ugocea al „Asociaţiunei", d-l Şuta vorbesce cu multă eloquenţă despre muncă şi iscusinţă. Étă acéstă parte a discursului d-sale:

....Fie-care om are de o potrivă drept la bunurile lumei, natura încă ne dă tot ce ne trebue şi omul n'are decât sĕ-şĭ întindă mâna şi sĕ ia.

Dér acéstă întindere de mână e obositóre şi se întîmplă prin muncă şi iscusinţă. Că de când se învîrte pămêntul bĕtrân pe lângă osia sa nimĕnui încă nu i-s'a întîmplat sĕ-i sbóre porumbul fript în gură. Intâiŭ trebue puşcat, apoi fript şi numai după aceea mâncat. Numai prin muncă şi iscusinţă ne putem câştiga faricire şi îndestulire. Prin tînguirĭ şi plângerĭ nu putem sili fericirea şi îndestulirea sĕ între în casele nóstre, căcĭ acestea numai acolo îşĭ iau locuinţă unde află mânĭ muncitóre.

Munca e o lege dată de Dumneḑeu, părintele omenimeĭ, care cu şése mii de anĭ înainte a ḑis: că în sudórea feţei tale vei câştiga pânea. Munca dară e pedépsă, pedépsă însĕ care duce la glorie, mărire. Munca nu numai că înalţă şi ridică popórele, ci ne scapă de trei rele: de urît, de fapte rele şi de sĕrăcie, căcĭ urîtul a făcut mai mulţĭ cărţaşĭ decât lăcomia după banĭ, mai mulţĭ beţivĭ decât setea după beuturĭ, mai mulţĭ sinucigaşĭ decât desnădăjduirea.

Dér iubit popor, sub muncă nu înţelegem numai punerea în mişcare a braţelor şi a umerilor, căcĭ Dumneḑeu pe vîrful trupului a aşeḑat capul, în cap mintea, care trebue sĕ cârmuiéscă mânile şi piciórele. Cel-ce întrébă tot-déuna mintea şi cere sfaturile ei, e om cu viitor sigur. Sĕ câştige óre cineva orĭ cât de mult, dér decă gândesce numai la ḑiua de astăḑĭ, e tot-déuna calic şi sĕrac. Şi cum sunt ómenii singuraticĭ aşa sunt şi popórele. Poporul sĕrăcit devine proletar, ér ca atare se împrăscie în tóte parţile ca făina orbului, încât nu-i pasă de legăturile comune şi sociale, apoi nicĭ nu póte ţiné bisericĭ, nicĭ şcóle şi aşa nu păstréză iubire de neam şi patrie. Sĕ luăm de pildă unele sate din Rusia, unde toţĭ locuitorii îs cerşitorĭ, ér în Spania pe ţĕrmurii rîului Guadalquivir erau 10 000 sate înfloritóre, astăḑĭ sunt numai 800 şi şi aceia toţĭ cerşitorĭ. Pentru ce? pentru-că locuitorii lor nu cunosceau munca şi se fereau de ea. Se scie omenimea, că în teatrul vieţei numai lui Dumneḑeu şi îngerilor lui li-s'a reservat loc de a privi la munca altora. Precum într'o coşniţă de albine, fie-care-şĭ are ocupaţia sa hotărîtă, ca sĕ-şĭ împlinéscă locul sĕu, aşa e chemarea fie-cărui om şi Român din fie-care stare, ca prin muncă şi iscusinţă sĕ-şĭ forteze şie-şĭ loc de onóre în concertul popórelor civilisate, căcĭ poporul sĕrac nu e băgat în sémă de nimenea.

Noi Românii avem un obiceiŭ frumos, că fie-care creştin când plécă către casă de la „Inviere" îşi aprinde lumina sa din lumina preotului, şi aşa se reîntórce la casa, la familia sa. Iubit popor român! Poveţele şi învĕţăturile auḑite adĭ sĕ vĕ fie lumină de Pascĭ, care sĕ îndrepte şi povăţuiéscă paşii voştri peste întréga vieţă şi ca focul dragostei de neam, iubirei de limbă nicĭ când sĕ nu se stingă din familiile vóstre. Cu aceste declar adunarea despărţămêntului Sătmar-Ugocea de deschisă.

După acésta se cetesce protocolul adunării din anul trecut, se aleg comisiunile, carĭ pregătesc lucrările de lipsă, sĕ anunţă membrii noi. Espirând timpul de la alegere preşedintele îşĭ dă dimisia şi cu dênsul întreg comitetul.

Adunându-se din nou în biserică după vorbirea preş. G. Şuta, care vorbesce aşa de pĕtrunḑĕtor încât mulţimea vărsă lacrămĭ, se face alegerea comitetului. Ne primindu-se demisiunea fostului comitet, el fu ales cu puţine modificărĭ. S'au ţinut apoi discursurĭ din partea d-lor Cor. Ardelean, archidiacon în Carĕi, Const. Lucaciu, Achim şi alţiĭ mulţĭ. Sĕ desbat multe lucrurĭ frumóse si de folos, éră G. Barbul, proprietar în Mocira cetesce disertaţiunea sa frumósă. Un învĕţător de asemenea înainteză o disertaţiune „Luxul şi portul naţional". Timpul fiind înaintat disertaţia se va ceti la proxima adunare generală a despărţămêntului.

După acestea la órele 2 p. m. se închide şedinţa, érăşĭ prin o vorbire frumósă a preşedintelui, care mulţămesce la toţĭ cei de faţă.

Apoi a urmat teatru ţĕrĕnesc, concert cu adulţii din Ardusat sub conducerea învĕţătorului I. Anderco, ér séra petrecere cu joc.

*P. V. Ş.*

## Din Bucium-şasa.

— August 1904.

Bunul efect al representaţiunei teatrale ce s'a dat la noi în ḑiua de S. Petru şi despre al cărei succes aţĭ fost publicat şi un raport, s'a arătat mai curînd de cum se credea.

Insufleţita tinerime, căreia la prima representaţiune nu i-s'au putut distribui rolurĭ, orĭ nu de cele mai de sémă, gelósă de succesul celorlalţĭ, a insistat cu focul însufletirei sale juvenile, ca sĕ i-se dea şi ei ocasiune de a-şĭ manifesta dragostea de cultură românéscă şi desteritatea de a interpreta — viu, călduros, cu pricepere şi entusiasm — rolurĭ în piese teatrale.

Şi colegii şi-au dat îndată mâna cu dragoste, punênd la cale o nouă representaţiune pe séra prinderii postului S. Mărie ca tinerii de la studii sĕ nu fie lipsiţĭ de plăcerea manifestată de a juca teatru, contribuind împreună cu prietenii mai vechi şi mai deprinşĭ la promovarea culturii neamului nostru.

Lucrul conceput cu insufleţire numai aşa s'a putut şi termina spre mulţumirea deplină atât a diletanţilor, cât şi a publicului asistent, care de data acésta a fost şi mai numĕros — ca înainte — şi mai distins, căcĭ printre cei de faţă se puteau vedea şi d-nii: Dr. Ştefan C. Pop cu soţia din Arad, Dr. Zosim Chirtop cu domnişóra Domnica din Câmpenĭ, Dr. Liviu Micşa din Deşiŭ, Dr. George David din Abrud, stud. octavani Ionescu şi Roibănescu din Turnu-Severin — în întórcere de la Putna — mai mulţĭ tinerĭ din Câmpenĭ ş. a.

Premiţênd acestea trec la însaşĭ producţiunea teatrală. S'au predat piesele: „Năpasta", dramă în două acte de Caragiale şi „Vacanţii", comedie într'un act de M. Baiulescu.

Că alegerea — de astă-dată — şi a unei drame — ca început — n'a fost un lucru de tot cutezat, s'a dovedit în decursul predării ei. Speranţele puse în persónele angajate la piesă acésta nu ne-au înşelat. Laudă şi recunoscinţă lor!

Distribuirea rolurilor principale între d-l Nic. David, contabil de bancă (Dragomir) şi d-şóra Regina Macaveiŭ (Anca) a fost ceva nu se póte mai nimerit. Sentimentul şi mimica, cu carĭ dênşii şi le-au interpretat, au stors adevĕrată admiraţiune şi mai ales a d-şórei Regina, care acum s'a întrecut pe sine însaşĭ dovedindu-ne din nou, că are cele mai mult promiţĕtóre aptitudinĭ de scenă.

Nu mai puţin bine s'aŭ susţinut şi d-nii: B. Macaveiŭ în rolul învĕţătorului George, fericit, că Anca a consimţit la amorul lor şi Sim. David, (funcţionar de bancă) în al ocnaşului Ion, deşi portul murdar de ocnaş al cestui din urmă şi faptul, că a fost recunoscut ca — mult apreciat interpret de rolurĭ comice — au stîrnit în unii din asistenţi şi puţin rîs...

După „Năpasta" s'a predat piesa veselă „Vacanţii", cu acelaşĭ succes, care a produs entusiasm general şi aplause furtunóse înte asistenţĭ.

Sub impresia plăcută a succesului sĕrii s'a încins jocul mare şi vesel, care s'a lungit până la zorĭ.

Drept încheiare nu pot sĕ nu mai fac unele constatărĭ. Comuna Bucium-Şasa pe dreptul póte fi mândră de ceea-ce are. Ea prin desele şi bine-reuşitele representaţiunĭ teatrale, producte ale iubitei sale tinerimĭ, ajutată şi de împrejurime şĭ-a asigurat deja un loc de onóre în mişcarea teatrală de la noi. Dovadă şi anuarul de pe urmă al „Societăţii pentru crearea unui fond de teatru românesc".

De present aflu, că tineretul din parochia gr. cat. Bucium-Şasa, organiséză şi un cor bisericesc şi lumesc sub conducerea talentatului compositor Nicodim *Ganea* absolvent al preparand din Blaşiŭ, care nu de mult a concertat cu succes splendid şi în comuna Roşia montană cu corul de acolo, instruat de d-sa. Cine îl cunósce pe acest tînĕr talentat, cu mai multe composiţii proprii, numai lăuda póte pe Blăşenii, carĭ — se ḑice — vréu sĕ-l trimită la conservatorul de musică din Bucurescĭ, nelăsând sĕ se prăpădéscă un talent mult promiţător descoperit întîmplător abia cu câţĭ-va anĭ în urmă în comuna Bistra, leagănul lui Petru Pavel Aron, deschiḑĕtorul şcólelor din Blaşiŭ, a căror aniversare de 150 anĭ se apropie spre bucuria unui neam întreg.

*Binevoitorul.*

## Producţiunea universală de cereale.

Ministerul de agricultură şi comerţ austro-ungar a publicat un raport lung şi detaliat asupra cantităţii de grâu, sĕcară, orz, ovăs si porumb, ce s'a produs anul curent atât în ţĕrile de esport, cât şi cele de import de cereale.

Estragem din acéstă lucrare fórte interesantă, următórele date statistice, ce vor înlesni cetitorului nostru sĕ vadă, dintr'o ochire, situaţiunea fie-cărui stat.

Ţĕrĭ de import de cereale sunt Anglia, Francia, Germania, Austria, Italia, Spania, Portugalia, Belgia, Holanda, Danemarca, Suedia şi Norvegia.

Totalul recoltei acestor ţĕrĭ se evaluéză la 233 de milióne de hectolitri de grâu, sĕcară 148, orz 98 jum., ovĕs 186 jum. şi porumb 41.

Ţĕrĭ de esport de cereale sunt Rusia, Ungaria, România, Bulgaria şi Rumelia Orientală, Serbia, Turcia, Persia, Japonia, Indiile orientale; coloniile africane, Algeria, Tunisia Tripolitană, America de nord, Canada, republicele: Argentina, Chili şi Uruguay, Australia.

Totalul recoltei acestor ţĕrĭ se evaluéză, pentru grâu 633, sĕcară 244, orz 192, ovăs 301 şi porumb 764 milióne de hectolitri.

Sĕ vedem, care e trebuinţa fie-cărui stat de import?

*Angliei* îi mai trebuesce 60 mil. de hect. grâu, jum. mil. de hect. sĕcară, orz 13 jum., ovĕs 11 jum., porumb 25 jum. m. d. h.

*Franţa* are nevoie pentru îndestularea ei completă de 4 jum. mil. de hect. grâu, orz 2 jum., ovĕs 1 jum., porumb 2 jum.

*Germania* de 21 mil. de hect. grâu, sĕcară 8 jum., orz 14, ovăs 4 jum., porumb 9 jum.

*Italia* de 11 şi un sfert mil. de hect. grâu, 3 jum. porumb.

*Belgia* de 11 şi jum. mil. hect. grâu, orz 1 jum., porumb 2 jum.

*Austria* de 17 mil. hect. grâu, sĕcară 3 jum., orz 3 jum., ovĕs 4 jum. şi porumb 8 mil. de hect.

Recolta europénă a perdut anul acesta 5 la sută faţă cu producţiunea din anul trecut, ceea-ce face o pierdere de 144,64 milióne de hectolitri.

Din tabloul statistic al guvernului austro-ungar resultă, că *România* ar fi produs grâu 11 jum., sĕcară 2 jum., orz 2 jum., porumb 7 milióne de hectolitri, adecă în total 27 jum. milióne de hect. cereale.

*Bulgaria şi Rumelia* ar fi produs grâu 11 jum., sĕcară 3 jum., orz 2 jum., porumb 2 jum., în total 20 milióne de hectolitri de cereale.

*Serbia* 2 jum. grâu şi 2 jum. porumb, adecă în total 5 milióne de hectolitrii.

*Turcia* grâu 15, orz 7 jum., ovăs 4 şi porumb 10, adecă în total 37 jum. de milióne de hectolitrii.

*Ungaria* grâu 40, sĕcară 12, orz 11, ovĕs 9 jum., porumb 17, ceea-ce face în total 89 jum. de milióne de hectolitri.

## Bibliografie.

A apărut revista **„Luceafărul"** Nr. 14—16 cu următorul sumar: Yocohama — Tochio, Otilia de Cozmuţa; Poveste (poesie), Z. Bârsan; Japonia (informaţiunĭ asupra ţĕriĭ şi poporului), T. [O. Codru; Din poeţiĭ Japonesĭ (poesie), Othmar; O româncă în Japonia, T. Incognit, Anton Cehov; Despre arta japonesilor, Otilia de Cozmuţa; George Dima, Dr. S. P.; Hora cânilor (poesie de A. Petőfi), O. Goga; Presa Japonesă, M. Aegea; Tragedia omuluĭ (Madách) tabloul VII., Octavian Goga; Foi răzleţe (schiţă), Dr. S. P.; Cronică şi notiţe.—Cărţi şi reviste.—Ilustraţiĭ. Ecourĭ.

In fruntea numĕrului publică d-l Oct. C. Tăslăuan un concurs pentru *un premiu de 100 cor.* pentru cea mai bună povestire din viaţa poporului nostru. Cele mai bune dintre povestirile intrate se vor publica până la 15 Decemvrie v. în „Luceafĕrul", când cetitoriĭ revistei vor spune prin votare în scris, care le-a plăcut mai mult. Resultatul acestui „plebiscit literar" se va publica în numĕrul de la 1 Ianuarie 1905.

## ULTIME SCIRI.

**Mukden**, 7 Septemvrie. *Armata rusésca dimpreună cu tunurile şi bagajele, a sosit la Mukden.* Ariergardeĭ rusescĭ i-a succes a reţiné pe Japonesii, carĭ o urmăreau şi trupele rusescĭ au manevrat aşa de bine, încât, cu tóte încordările, Japonesii n'au putut sĕ oprésca retragerea. Ariergarda rusésca a început o luptă de artilerie cu trupele japonese carĭ urmăreau pe Ruşĭ.

**Petersburg**, 7 Septemvrie. Din Liaoyang se anuntă, că spre nord de acel oraş *armata rusésca şi-a făcut drum cu baioneta* trecênd prin rêndurile japonese. Cu ocasiunea acésta au căḑut 5000 de Ruşĭ. Pierderile totale de la Liaoyang se evaluéză la mai mult de 30,000. Regimentele „Vibory" şi „Orlow" au fost aprópe total nimicite. Ruşii îşĭ vor muta cartierul principal în Charbin.

**Londra**, 7 Septemvrie. Rusia face mobilisărĭ în massă. Ea a trimis până acuma 350,000 pe câmpul de rĕsboiŭ, din carĭ vreo 80,000 n'au sosit încă. Inainte de Oct. vor sosi corpurile 1. 8 şi 13, cu totul cam 92,000 ómenĭ; până la finele lui Septemvrie, Kuropatkin va primi 1108 tunurĭ.

**Mukden**, 8 Sept. O parte a trupelor rusescĭ, carĭ se retrag dealungul căii ferate spre Mukden, este în pericul de a fi tăiată de către armata principală. Grosul armatei rusescĭ evacuéză Mukdenul şi merge spre sud. La 20 verste dela Mukden se audé bubuitul tunurilor.

## Academia Română

### Regulele ortografice

**1904***)

Intâia misiune specială, ce s'a pus Academiei Române la înfiinţarea ei, în 1866, a fost: „de a determina ortografia limbii române."

Din acéstă causă în cei dintâi trei ani ai activităţii ei, 1867—1869, cele mai îndelungate şi adese-ori fórte aprinse discuţiuni s'au făcut asupra ortografiei. Aceste discuţiuni au ajuns la sistemul de scriere votat la 13 Septemvrie 1869.

După ajungerea celor doi latinisatori hotărîţi, Laurian şi Massim, la conducerea tinerei instituţiuni, ortografia academică a fost şi ea tot mai mult latinisată, ca şi limba, până a ajuns la punctul culminant în cunoscutul *„Dictionariu"* dela 1871—1876. Lumea literară, scriitorii şi publicul, nu au urmat calea arătată în acéstă direcţiune.

Academia Română, reconstituită şi înălţată, prin legea de la 1879, la situaţiunea de Institut Naţional, a reluat, în anii 1880 şi 1881, discuţiunile ortografice, a părăsit ortografia etimologică latinisatóre şi a stabilit un nou fel de ortografie mult mai uşóră. În locul etimologismului latinisator s'au pus regule de scriere restrînse în marginile *etimologismului* român. Astfel s'a făcut un mare pas spre unificarea scrierii în tóte ţĕrile românesci.

La 1895 s'au discutat din nou şi s'au schimbat unele puncte din ortografia primită la 1880—1881, dér principiul a rĕmas acelaş.

Publicul, scriitorii şi învĕţătorii de tóte gradele, în marea lor majoritate, nu au fost pe deplin mulţămiţi nici cu acest fel de scriere, şi întrebuinţau unii şi cereau alţii o scriere mai simplă, maĭ uşóră, întemeiată pe principiul fonetic.

În 1904, Academia dând ascultare acestor dorinţe, a făcut un nou şi mare pas în desvoltarea scrierii literare a limbii românesci: a părăsit cu totul principiul

*) Broşură apărută, Bucurescĭ, 1904.

etimologiei și a primit *scrierea* în general întrebuințată în Regat, ***întemeiată pe principiul fonetic*: *de a scrie sunetele vorbirii prin litere adaptate fiecăruia***, fără a se ține sémă, décă sunetul care se scrie, derivă dintr'altul schimbat din cause fonetice.

În paginele următóre se arată mai întâiu regulele stabilite astfel pentru scrierea româněscă, apoi se dă un dicționar ortografic, în care s'au adunat mai ales cuvinte asupra scrieriĭ cărora ar puteà fi îndoeală.

*Bucuresci, 11 Iunie 1904.*

---

I. — In scrierea limbii românescĭ se întrebuințéză următórele 27 de litere:

Pentru *Vocale* 8: **a, e, i, o, u, ă, â, și î.**

Numai în nume proprii străine se întrebuițéză și *y, ö, ü* etc.: Stanle*y*, R*ö*merbad, W*ü*rzburg.

Pentru *Consonante* 19: **b, c, d, f, g, h, j, l, m, n, p, r, s, ș, t, ț, v. x, z.**

Numai în nume proprii și în cuvinte străine se întrebuințéză literile și grupurile:

*K, qu, ph, th, w*: *K*ant, *k*alium, *Qu*intilian, A*qu*itania, *Ph*ilippsburg, *Th*ionville, *Th*urgau, *W*agner, *W*hite, *W*iesbaden.

Nu se scrie: Mihala*ke*, Sa*ke*, Ta*ke*, e*qu*ație, ci Mihala*che*, Sa*che*, Ta*che*, ec*v*ație séu ec*u*ație.

Se scrie însě: *k*ilogram, *k*ilometru.

Numele proprii de familie române își pot păstra ortografia lor: *K*ogălniceanu, *K*re*tz*ulescu, *K*alinderu, *Qu*intescu.

II. — In regulă generală fiecare literă representă în scriere un anumit sunet al vorbirii și fiecare sunet al vorbirii se scrie printr'una și aceeaș literă.

In practică sunt însě câteva abateri de la acest principiu general al scrierii:

*a)* literele *â* și *î* însemnéză amândouă acelaș sunet,

*b)* literele *c* și *g* representă amândouă câte două sunete deosebite,

*c)* litera *x* representă o grupă de două sunete.

III. — Literele enumerate mai sus representă sunetele cuvintelor, precum urmează:

### Vocale.

**a**: *a*ț*a*, *a*m*a*r, *a*r*à*, m*a*re, ț*a*ră, bun*a*, ști*à*, adun*à*, vede*à*, auzi*à*.

**e**: c*e*r*e*, m*e*rg*e*, c*e*t*e*ște, v*e*d*e*, v*e*rd*e*, ș*a*d*e*.

= Diftongul **ea** se scrie *ea* (nu *é*): c*ea*ră, c*ea*pă. să d*ea*, să cr*ea*ză, n*ea*gră, dr*ea*ptă.

= Terminațiunea persoanei a 3-a a imperfectului verbelor în *-e* și *-ea* (a bate, a vede*à*) se scrie cu *-eà* la sing. și cu *-eau* la plur.: el vede*à*, ei tăc*eau*, el băte*à*, ei merg*eau*.

**i**: *i*n*i*mă, p*i*t*i*c, negr*i*, afl*i*, dorm*ì*, turt*ì*.

= Se scrie *i* (nu *ĭ*) și când se pronunță semison (*i* consoană), aflându-se înainte séu după vocală și formând diftong cu dênsa; asemenea și la sfîrșitul cuvintelor după vocală séu după consonantă:

*i*ară, *i*arnă, *i*arbă, ro*i*b, șo*i*m, *i*ertare, do*i*nă, a*i*bă, u*i*tare, u*i*mire, p*i*ept, f*i*er; *i*-am luat

no*i*, bo*i*, do*i*, ce*i*;

bun*i*, nor*i*, merg*i*, frați, drepț*i*, fi*i*, fii*i*, copii*i*, vezi-*i*, bate-*i*.

= Spre deosebire, acolo unde **i** final este întreg și întonat, se însemnéză cu accentul grav (ˋ): a auz*ì*, a lov*ì*, a dorm*ì* (vedĭ mai jos No. V.)

= Terminațiunea persónei a 3-a a imperfectului verbelor terminate la infinitiv în *-ì* și *-î* (a săr*ì*, a cobor*î*) se scrie cu *-ià* la sing. și cu *iau* la plur.: el săr*ià*, ei dorm*iau*.

**o**: *o*m, *o*rb, *O*prea, p*o*p*o*r, n*o*r*o*c, s*o*c, s*o*mn, s*o*r*o*, *o* casă, spune-*o*, am dat-*o*.

= Diftongul **oa** se scrie *oa* (nu *ó*): p*oa*mă, m*oa*ră, d*oa*rme, m*oa*rte, *oa*meni, c*oa*că, t*oa*rce, cun*oa*ște.

**u**: *u*n*u*, *u*ra, *u*nsă, *u*șă, n*u*me, b*u*n, b*u*nà, negr*u*, umpl*u*, umpl*ù*, tăc*u*, făc*ù*.

= Se scrie *u* (nu *ŭ*) și când se află înainte sau după altă vocală pronunțat semison și făcând diftong cu ea:

o*u*, no*u*, bo*u*, sa*u*, fi*u*, tei*u*, altoi*u*, tăvoi*u*, vioi*u*; nuea*u*a, no*u*ă.

**ă**: s*ă*r*ă*cie, m*ă*runt, b*ă*tut, bun*ă*tate, învăț, adev*ă*r, t*ă*u, s*ă*u, sup*ă*rare, m*ă* rupăr, v*ă*d, împ*ă*rat, r*ă*mas.

**â — î**: se scrie în două feluri:

*a)* Se scrie cu â în corpul cuvintelor: strânge, pl*â*nge, c*â*ntă, c*â*t, at*â*t, v*â*nt, v*â*nz, v*â*nzare, hat*â*r, morm*â*nt, cuv*â*nt, c*â*nd, când, sf*â*nt, — toate formele verbale terminate cu *-ând*: cânt*â*nd, văz*â*nd, făc*â*nd, ur*â*nd (de la urare).

*b)* Se scrie cu î la începutul cuvintelor: *î*n, *î*nainte, *î*ncă, *î*nger, *î*ncurc, *î*ncerc, *î*ndoit, *î*nnot, *î*l, *î*mi, *î*ți, *î*și, *î*i.

Se scrie asemenea cu *î*:

1. In cuvintele compuse precum sunt: ne*î*ndurare, ne*î*mpăcat, pre*î*ntimpinat.

2. In terminările flexionare ale verbelor terminate în *-rî*: a ur*î*, cobor*î*, hotăr*î*, târ*î*, ur*î*m, cobor*î*m, hotăr*î*m, târ*î*m, ur*î*t, cobor*î*t, hotăr*î*t, târ*î*t, ur*î*nd, cobor*î*nd, hotăr*î*nd, târ*î*nd.

### Consonante.

**b**: *b*un, *b*râu, so*b*ă, *b*o*b*.

**d**: *d*au. a*d*ă, șe*d*.

**f**: *f*ag. *f*oc, *f*igură, *f*iloso*f*ie, *f*izică, tipogra*f*ie, *F*ilip.

= Nu se scrie *ph* în loc de *f* decât în numele proprii străine (vedĭ I).

**h**: *h*am, *h*oț, patriar*h*, *h*artă, ar*h*ivă, ar*h*iereu, *h*imeră, ar*h*itect.

**j**: *j*af, *j*oc, Bla*j*, vite*j*i (pl. de la viteaz), vite*j*ie.

**l**: *l*emn, *l*oc, ha*l*at, dea*l*.

**m**: *m*are, *m*ăr, a*m*ar.

**n**: *n*imic, *n*oroc, pru*n*e, *n*u*n*.

**p**: *p*ace, *p*ărinte, a*p*ă, do*p*, *p*lo*p*.

**r**: *r*ac, sa*r*e, amă*r*ît, *r*a*r*.

**s**: *s*ac, ca*s*ă, pove*s*te, folo*s*.

**ș**: *ș*arpe, *ș*edere, ve*ș*ti, pe*ș*ti, cre*ș*ti, cre*ș*te, domne*ș*ti, împărăte*ș*te, Pite*ș*ti, Bucure*ș*ti, Negoe*ș*ti, *ș*tiu, *ș*tiință, *ș*tergar, miri*ș*te, bu*ș*tean, chipe*ș*.

= Nu se scrie *s* în loc de *ș* în grupul *șt*; deci nu: *-sci -sce* pentru *-ști -ște*.

**t**: *t*are, *t*elegraf, *T*oma, ui*t*a*t*, *t*o*t*; asemenea: *t*eolog, *T*eodor, nu *th*eolog, *Th*eodor.

= Nu se scrie *c* în loc de *t* în grupul *șt*; deci nu: *-sce*, *-sci* în loc de *-ște*, *-ști*.

**ț**: *ț*ară, *ț*epi, *ț*inut, a*ț*ă, fra*ț*i, mo*ț*, pia*ț*ă, finan*ț*e.

**v**: *v*as, *v*enin, *v*iță, *v*oie, jila*v*.

**z**: *z*or, *z*eu, *z*ină, bote*z*at, bi*z*antin, lucrea*z*ă, îndră*z*neț, *z*iua, ve*z*i, ver*z*i, cal*z*i, a muce*z*ì, înver*z*it, încăl*z*ind, ra*z*ă, va*z*ă, ro*z*ă, na*z*al, poe*z*ie, engle*z*ă, france*z*ă. fi*z*ică, ipote*z*ă. vi*z*ită, po*z*iție, vă*z*ând, șe*z*ând, abu*z*.

**c, g**: însemnează fie-care câte două sunete deosebite după poziție și anume:

1. la sfârșitul cuvintelor sau înainte de consonante sau de vocale *a, o, u, ă, â* însemnează sunetele aspre *k, g*:

*a*c, sa*c*, se*c*, *c*u*c*, *c*lacă, *c*lopot, *c*res*c*, *c*rud, — *c*a, *c*ap, *c*o*c*oș, *c*âine, ză*c*ând, bu*c*ată, bu*c*urie;

ba*g*, ne*g*, sto*g*, fa*g*. *g*las, *g*ros, *g*rădină, *g*ard, *g*ol, *g*ură, *g*ăsit, *g*ând.

2. înainte de *e, i* însemnează sunetele ч (č), џ (ğ): ce, cetate, ceafă, începe, cercei, facem, cine, cireșe, nuci, mici, 'cerci;

*g*er, *g*eme, cur*g*e, *g*inere, pecin*g*ine, dre*g*i, *g*in*g*ii, mer*g*i.

3. când *c* și *g* înainte de *e* și *i* își păstrează valoarea aspră, se însemnează cu *ch, gh*:

*ch*em, *ch*iag, *ch*iar, *ch*ică, *ch*ingă;

*gh*em, *Gh*er*gh*ef, *Gh*or*gh*e, *gh*iață, ne*gh*ină, ne*gh*iob.

**x**: însemnează grupul de consonante *cs*: *x*ilograf, le*x*icon, *X*er*x*e, *X*antip, Ro*x*olani, lu*x*ație, rela*x*are, Ale*x*andru, he*x*ametru.

IV. — **Duplicarea consonantelor** se admite numai în următoarele casuri:

1. când provine din alipirea a două cuvinte românesci, din cari întâiul se termină și al doilea se începe cu aceeaș consonantă sau de acelaș fel; aceasta se întîmplă la cuvintele compuse din preposițiunea *în* și un cuvânt începător cu *n* sau *m*: î*nn*otare, î*nn*odare, î*nn*oire, î*n*născut; î*nm*ormântare, î*nm*ărmurit, î*n*mulțire, — se poate însě scrie și î*nm*ulțire, î*nm*ormântare.

2. pentru deosebire se admite duplicarea lui *s* în următoarele cuvinte:

ma*ss*a de materie (la masse) ma*ss*iv, — dar ma*s*a de scris,

ca*ss*a de bani, ca*ss*ier, — dar ca*s*a de locuit, ra*ss*a de animale și ra*ss*a călugărească — dar barba ra*s*ă.

V. — **Accentuarea.** — Se însemnează cu accent grav (ˋ) vocala, care sfârșesce un cuvânt, décă este accentuată și nu are alt semn: făc*ù*, băt*ù*, șez*ù*; dorm*ì*, auz*ì*; cânt*à*, lăud*à*, vede*à*, șede*à*, merge*à*, dormi*à*, sări*à*;

dar: a hotăr*î*, lucr*ă*, lăud*à*, lăud*ă*.

VI. — **Apostroful** (') se întrebuințează spre a se arăta elisiunea unei vocale: n'am (*nu* am), s'au (*se* au), v'aduc (*vă* aduc), v'am dat, v'ațĭ arătat, s'au dus.

= Prin urmare nu se va scrie:

*cel-ă'lalt, cei-l'alți*, ci: *celălalt, cealaltă, ceilalți* sau *ceialalți, celelalte.*

VII. — **Trăsura de unire** (-) se întrebuințéză spre a arătă juxtaapunerea unor cuvinte, cari nu formézà împreună un singur cuvânt compus: *rogu-te, vezi-l, îndură te. uită-te, cântă-ne, spune-le, le-am* dat, *i-am* luat, *ne am* așezat, *te-am* văzut.

Cuvintele compuse se scriu însě fără a se arăta elementele de compunere:

*binefacerea, bunăvoință, astfel, fiindcă, pentrucă, decât, ceva, dela, cineva, undeva, câtva, câțiva, câteva, totdeauna, astăzi, niciodată, deocamdată, extraordinar, pierdevară.*

---

## Hrana rațională a vitelor.

### Sfaturĭ.

— Fine. —

Paeie de tocat nu trebue sě fie umede căcĭ se înfundă mașina, se taie fórte anevoie, se strică cuțitele și nicĭ nu se pot păstra mai mult timp, ér atuncĭ, când din diferite împrejurărĭ ar trebui sě se taie și mai ude, trebue date la vite cel mai târdiu în trei ḑile, căcĭ mai mult ținute se mucigăesc și aduc vitelor bóle. Nicĭ odată paiele nu trebuesc tăiate mai scurt de 3 cm., căcĭ cu cât vor fi mai mult měrunte, vor mânca mai lacom și ne-amestecându-le în gură (cu salivă) capětă bóle (colicĭ).

Nutrețul murat și cu paele tocate dau cel mai bun, mai gustos și mai hrănitor nutreț vitelor, pregătindu-se astfel: Se tócă měrunt nutrețul murat, se pune pe un pod de lemn un strat de paie tocate, peste ele un strat de nutreț murat érășĭ tocătură de paie, peste care se așterne un strat subțire de tărîțe de grâu, apoi érășĭ vine nutreț murat, paie tocate, tărîțe și așa mai departe, facênd acéstă amestecătură după numěrul vitelor ce trebue sě mănânce într'o ḑi. Peste acéstă amestecătură se tórnă apă, până când ajunge la stratul cel mai jos de pe scândurĭ și așa se lasa timp de 24 óre (o ḑi și o nópte), în care timp se dospesce amestecătura și paele tocate capětă de la nutrețul murat un gust acru plăcut. Pentru a avè în tot timpul acesta prețios nutreț, trebuesc făcute 2 despărțiturĭ de scândurĭ și mai bune sunt de ciment cine póte sě facă, când o despărțitură (compartiment) este deșértă cea-laltă se fie dospită plină.

In lipsa de tărîțe tot bune sunt și paele tocate și amestecate cu nutrețul murat.

In lipsă de nutreț murat se pot amesteca paele numai cu tărîțe, socotind câte 2 kgr. de tărîțe pe ḑi pentru un cap de vită, peste care se tórnă apă sě se dospéscă.

In lipsă de tărîțe se vor stropi paiele tocate cu apă în care s'a topit puțină sare.

Tăețeii de sfeclă de pe lângă fabricele de zahăr și tóte rěmășițele de pe lângă fabricile de spirt, vor da un bun îndestulător și hrănitor nutreț, mestecate cu paie tocate, puțin fěn séu cocenĭ tocațĭ.

Turtele de in, cânepă, rapiță etc., de pe lângă fabricile de ulei, sunt fórte hrănitóre pentru vite și mai cu sémă pentru vitele de lapte.

Sfeclele și cartofiĭ tocațĭ cu mașina și amestecațĭ cu paie tocate sunt fórte bune.

Pentru a nu îngheța apa în paiele tocate érna pe gerurĭ tarĭ, pregătirea hranei, după cum s'a arăta mai sus, trebue făcută în grajdurĭ, în care de obiceiŭ e cald, decĭ în grajdurĭ trebuesc tot-déuna aședate despărțiturile trebuinciôse acestei pregătirĭ, ér când trebue și când se póte și de se póte și chiar tot-déuna, érna peste acest nutreț trebue turnată apă caldă și niciodată vara, căcĭ s'ar opări.

Urmându-se în tocmai aceste sfaturĭ, țěranii cu puținul nutreț ce mai au, cu ce li-se va mai da de către guvern în locurile lipsite, ei își vor scóte cu bine vitele din érnă.

Cocenii (strugurii) de porumb, paiele și fěnul, care tot-déuna pierd o bună parte din ele, fie că sunt prea groșĭ cocenii séu fěnul cotoros, — nu mai vorbim de pae, carĭ tot-déuna au fost lăsate sě putreḑéscă — numai după cum s'a arătat mai sus, se vor putè folosi tóte, fără a rěmâné cea mai mică rěmășiță din ele.

Primăvara nicĭ-odată n'ar trebui vitele lăsate peste livezile de fěn, căcĭ tocmai atuncĭ este timpul, când fěnul ar putè cresce mai repede, ajutat de umeḑéla de érna și ploile de primăvară și tocmai atuncĭ este păscut și livedile bătătorite, și acolo unde a călcat o vacă nu mai cresce tótă vara un fir de érbă, și socotind tóte urmele vitelor dintr'o livade, care tótă vara rěmâne loc sterp, se va constata, că una din 5 părțĭ este pierdută, fiind jucată de vite și 2 din aceste 5 părțĭ au stagnat din crescere, căcĭ a fost păscută tocmai atuncĭ când îi era timpul sě créscă. Adecă livadea de fěn prin jucatul și păscutul vitelor primăvara, pierde în total 3 din 5 părțĭ, și astfel tot-déuna rěmâne țěranul fără nutreț.

Decă vitele se vor hrăni după cum s'a arătat mai sus, primăvara iarba va fi ăsată sě créscă, se va cosi fěnul mai de timpuriu și liveḑile vor putè da o bogată otavă, din care se va face nutrețul murat pe lângă fěnul cosit. Apoi vitele hrănite în modul arătat mai sus, vor eși mai grase din iérnă în primăvară, decĭ mai puternice, și numai astfel se vor putè face arăturile mai adêncĭ, carĭ în cele mai secetóse timpurĭ păstréză umeḑélă în pămênt, bucatele își vor putè înfige rădăcinile mai afund în arăturile adêncĭ, vor găsi mai multă hrană în pămênt și mai multă umeḑélă, decĭ vor cresce repede, vor eși înaintea buruenilor pe carĭ le vor umbri și stirpi și numai atuncĭ bucatele nu vor mai fi nevoite a mai împărți și cu buruenile hrana și umeḑéla din pământ, când arăturile se vor face adêncĭ.

*Gh. Manolescu.* (Vârlenĭ-Vâlcea.)

---

## L'a luat Dumneḑeu?

— Anecdotă. —

Un țigan mergênd cu tat-su
Pe la munte de'ntîmplare,
Printr'un loc cu povîrnișurĭ
Către o rîpă — adêncă tare,
Cum mergeau vorbind într'una:
Ham ta-ranca, tam-ta-ra
Numai iétă că bětrânul
Cade colo'n rîpă, na!
Și se duce'n jidovină
Rostogol de-a bou-'n jos
Pănă ce dintrînsul póte
Nu rěmâne 'ntreg nicĭ os
Ér feciorul sěu věḑêndu-l
Că se duce'n așa fel,
Stă și flueră și el.
Ér când ese'n drum în colo,
Ětă'n drum un óre-care
Il întrebă de'ntîmplare:
— Dară tet-to unde este,
Căcĭ cu dînsul ai pornit?
— D'apoi tetea, ḑice dênsul,
Pe-acolo s'a prăpădit.
— Cum se póte, ḑice omul
Cum se póte, spune děu,
L'a luatu-l Dumneḑeu?
— Aș, de unde, ḑice dênsul,
Dór n'a mers în sus sěracul.
Că s'a dus la vale'n rîpă,
Cred că l'a luat chiar dracul...

*Th. D. Speranță.*

---

## In afacerea bisericei din Telciŭ.

D-l Iuliu *Valea*, notar cercual și membru în senatul bisericesc greco catolic din comuna *Telciu* (Bistrița-Năsěud) ne trimite o lungă întîmpinare la cele ce le-a publicat d-l Stefan *Olteanu* din Blașiu (nr. 31 din a. c.) în afacerea surpării bisericei din Telciŭ.

In partea primă a întêmpinării, d-l Valea se ocupă aprópe numai de persónele întreprindětorilor clădirei Stefan și Emil Olteanu, cărora le contestă orĭ-ce cunoscințe în specialitatea dênșilor. In partea a doua d sa învinuesce pe d-nii Olteanu, de „îndărětnicie și renitență față cu tóte diregătoriile politice și bisericescĭ", ḑicênd că n'au respectat pe nimenĭ, nicĭ sfaturile, ce li le-a dat în decursul clădirei și la fața locului profesorul de la politechnicul din Pesta Vaghi Iosef, apoi că „întreprindětorii zideau când ploua mai tare, au

dat material prost, piatră strînsă de prin părae şi şanţurĭ; în loc de năsip au folosit lut şi noroiŭ“, ér „varul numai că l'au arătat malterului“ etc., despre ceea-ce se póte convinge orĭ-cine, décă va privi zidirea surpată la faţa loculuĭ — prin ceea-ce sa făcut comuneĭ bisericescĭ o pagubă de 80.000 corone. După-ce face aceste constatărĭ, d-l notar Valea urmeză astfel:

...D-l Olteanu citeză pe Pécz, dér numai acolo, unde d-sale îĭ vine bine, ér despre aceea, că şi el dice, că *materialul şi lucrul a fost rĕu*, tace cu totul... Şi încă şi citările aduse nu sunt corecte şi numai la aparinţă îi dau dreptate. D-l O. acum din praxă şi fără d-l Pecz s'ar fi putut convinge, că *materialul folosit* (ér nu proiectat) *n'a corespuns cerinţelor statice şi de tărie, pentru-că nicĭ nu a folosit material de specia proiectată*... Nime nu i-a proiectat sĕ culegă petrii de prin şanţurĭ şi pâraiă, nime nu i-a dis sĕ folosescă lut şi noroiŭ în loc de năsip, nime n'a ordonat, că malterul numai din poveste sĕ cunóscă varul. Folosind ast-fel de material şi neasultând de nime, apoi mai arătând o purtare necorĕspundĕtóre faţă de tóte organele, de sigur s'a putut vedé, că unde o sĕ ajungem cu d-l O.

... Şi apoi pentru ce sĕ provócă d sa numai la părerea d-luĭ profesor Pecz? Dintre 6 (şase) expertĭ, judecătoresce juraţĭ, numai singur la părerea unuia se provócă, pe când ceilalţĭ cincĭ încă sunt ómenĭ cu cunoscinţele recerute, ba póte că au mai multe esperinţe din praxă, ca un profesor ce predă elevilor studiile numai în teorie.

D-l O. chiar la începutul articoluluĭ dice, că causa surpăriĭ bisericeĭ este „inginerul Andreias Mazanec din Năsĕud, conducĕtorul lucrăriĭ şi încredinţatul senatuluĭ bisericesc, precum şi ginerul sĕu notar Valea Gyula din Telciu“. Abstrăgĕnd de la aceea, că s'a constatat prin experţiĭ judecătorescĭ, că planul a fost bun şi s'ar fi putut esecuta, décă cădea întreprinderea acésta într'o mână conscienţiósă şi pĕtruns de ambiţiune şi ideĭ nobile, ér nu de poftă de a câştiga cât mai mult — cum vine d-l Stef. Oltean de afirmă, că causa surpăriĭ sunt'eu?... Adecă d-niĭ Olteanu iau întreprinderea, d-lor se abat din propria lor putere de la condiţiunile de contract şi clădire, d-lor în pofta de a câştiga cât mai mult folosesc materialul cel mai ieftin şi astfel şi cel mai rĕu, nu se îngrijesc de espert diplomat la conducerea lucrărilor, eră d-l Stef. Olteanu nu se pricepe de loc la zidit şi totuşĭ — după modul de cugetare al d-luĭ Stef. Oltean — eu sĕ fiu de vină, că lucrarea d-lor neconscienţiósă nu a fost trainică, s'a surpat?

Maĭ dice d-l Olteanu, că d sa a provocat de mai multe-orĭ modificarea planuluĭ. De modificarea planuluĭ — după cum dic experţiĭ — n'a fost lipsă. A fost lipsă de întreprindĕtorĭ pricepĕtor şi conscienţios. Lăsând însĕ tóte acestea la o parte, d-l Oltean când afirmă celea de sus, tot-odată sciind afirmă neadevĕrul, pentru-că d-sa nicĭ-odată nu a păşit înaintea catastrofeĭ cu atarĭ propunerĭ, căcĭ décă ar fi făcut-o acésta, s'ar afla urme séu în archiva senatuluĭ bisericesc, séu în protocólele de şedinţă, séu în protocolul de clădire. Nicăirĭ însĕ nicĭ o urmă despre acestea...

Dice d-l O., că din bunăvoinţa Telcenilor a început proces. — Da, Telcenii — pe carĭ d-sa întru atâta îi desconsideră — sunt peste mĕsură binevoitorĭ şi pacinicĭ, căcĭ de făceau dênşiĭ în altă comună ce au făcut cu Telcenii, ingropând în ruine resultatele nóstre agonisite cu sudóre în decursĕde decenĭ, fie sigurĭ că nu se depărtau aşa uşor şi teafărĭ, ca din Telciu.

Nu înţelegem noi Telcenii nicĭ afirmarea aceea, că d-sa a voit pe cale pacinică a aplana cu Telcenii causa, şi a oferit, că *jumĕtate paguba o va suporta d-sa*. Nu înţelegem acésta, pentru-că d-l O. şi-a ridicat tóte ratele de câştig şi încă destul de grabnic, mai tot-déuna anticipando, éră astădĭ d-sa nu are nicĭ o avere. Décă d-sa ie atât de marinimos, atuncĭ încă şi mai puţin înţelegem cum vine — ca acel binevoitor al neamuluĭ, de care face amintire — de inprocesuéză biserica (dise ca nu din rivnă de câştig), când biserica nóstră nu a pretins nicĭ acea jumătate din pagubă, care dênsul cu gură ă fălă mare o promite.

Resumând cele espuse până aicĭ reiese limpede şi clar, ca absolut nimenĭ nu pórtă vina surpăriĭ bisericeĭ din Telciu, decât întreprindĕtoriĭ: Stefan şi Emil Olteanu. Pe aceştĭĭ întreprindĕtorĭ nimic nu i-a condus şi nu-i conduce şi la improcesuarea bisericeĭ nóstre, decât pofta de câştig şi, ca barem la aparinţă sĕ depărteze odiul ce îi urmăresce, chiar d lor află de lipsă a-se escusa încă până nu i-a acusat nimenĭ.

*Iuliu Valea,*
notar cerc. şi membru în senatul bisericesc gr. cat.

## MULTE ŞI DE TÓTE.

### Cele mai înalte şi mai tarĭ femeĭ din lume.

Când Spaniolii au debarcat întâia óră în Patagonia, — la începutul veaculuĭ al XVI-lea, — rĕmaseră surprinşĭ de talia înaltă a indigenelor.

Multe femei erau aprópe uriaşe şi de o mare frumuseţe. Nevasta Cacikuluĭ Orkeke avea o înălţime de 1 m. şi 97 cm. şi mădularele-i robuste se potriveau cu înălţimea eĭ. Acei cuceritorĭ constatară că cele mai micĭ femei din Patagonia n'aveau maĭ puţin decât 1 m. 80 cm. înălţime. De atuncĭ înălţimea acelor femeĭ n'a scădut de loc, precum nicĭ puterea lor nu e mai mică ca pe atuncĭ. Când sunt tinere femeile acelea au un exterior fórte plăcut şi pielea aprópe străvedie, când nu sunt încă tetovate séu mai bine dis desfigurate prin acele vopsirĭ, ce plac atât de mult patagonilor. Ele pórtă pĕrul lung, pe la trei-spre-dece anĭ sunt deja bine făcute şi se mărită în general în vârsta de cincĭ-spre-dece anĭ. Însĕ din causa grelelor muncĭ, la carĭ sunt supuse şi fiindcă stau mai tot timpul în aer şi la sóre ele îmbătrânesc de timpuriu.

Îmbrăcămintea lor e fórte curiósă. Ea constă dintr'un adevărat sac de america séu altă stofă, mergĕnd în plină libertate de la umerĭ în jos. Pe acest sac ele pun o manta de piele de guanac, închis pe piept cu un ac de argint împodobit cu un mare cerc susţinut, décă femeia e săracă, cu un cuiŭ séu cu un spin din pomul numit algazzibo.

Când călĕtoresc costumul femeilor este completat cu marĭ coliere de turcoase séu de inele de argint orĭ de aramă. Încălţămintea lor e făcută din piele de cal. Femeile din Patagonia au mare predilecţiune pentru cercei marĭ de tot şi pentru salbe de argint şi de mărgăritare. Cu tóte că au părul de o lungime estra-ordinar de mare, ele tot îl mai lungesc artificial legându-l cu pancliciĭ.

Frumósele patagoneze îşĭ mai acaţă în pĕr perle, broşe de aur, de argint şi monede.

Ocupaţiunile femeilor din Patagonia pe lângă treburile casnice, sunt prepararea pieilor de gaunac, de vulpe şi de alte animale, spre a face mantale dintr'ânsele; acele cu carĭ lucrézā sunt cuie gróse găurite.

*

### Un epitaf hazliu.

În cimitirile din Paris se află pe monumente şi crucĭ fel de fel de inscripţiĭ, cum nu se mai află în alte cimitire. Una din cele mai hazliĭ este următórea: „Iubita mea soţie, te aştept. 5. Ianuarie 1845. L. Meunier, corporal de jandarmĭ în pensiune.“ Sub acéstă inscripţie se află următórea: „Iubitul meu, soţ! Ecă am venit! 5. Decemvrie 1881. Susana Meunier“. — Bietul corporal a aşteptat aşa dér 36 anĭ până i-a venit soţia sĕ împărtăşéscă cu dênsul vecinica odihnă

*

### Un adevĕrat negustor.

Pe timpul împĕratuluĭ Carol V. un băcan din Bruxella a ajuns prin sîrguinţă şi cruţare la o bogăţie mare. Într'o di povestind împĕratul cu ómenĭĭ sĕi de curte despre tema, că óre carĭ sunt cetăţeniĭ cei mai bogaţĭ în oraş, unul dintre curtenĭ l'a numit şi pe acel băcan. Tot-odată a adăugat, că acel băcan cu tótă bogăţia lui, se uită chiar şi la cel mai mic câştig fie chiar şi de o jumĕtate de centimă. Din causa acésta n'ar sta de loc pe gânduri şi s'ar scula numai decât chiar şi la miedul nopţiĭ, décă i-ar cere cineva sĕ-ĭ vîndă, de esemplu, muştar pentru 3 centime.

Acésta n'a vrut s'o crédă împĕratul şi a pus rĕmăşag cu acel curtean, dicênd că nu e cu putinţă ca acel negustor care posede butóie de galbenĭ, sĕ se scóle la miedul nopţiĭ pentru a vinde muştar de trei centime.

Şi au pornit împĕratul şi curteniĭ sĕi sĕ facă proba acésta. Ajungĕnd în faţa prăvălieĭ unul a bătut la ferĕstra de alăturĭ, unde se scia că dórme băcanul şi étă că băcanul putred de bogat s'a arătat la ferĕstră, întrebând cu ce póte servi?

„Aş vrea sĕ cumpĕr muştar de trei centime“ dise unul dintre curtenĭ.

„Îndată!“ strigă negustorul, apoi aprinse lumina, deschise prăvălia şi dădu muştarul cerut.

Împĕratul, care rîdea fórte arareorĭ, a fost aşa de surprins de acest lucru, încât un s'a putut reţine sĕ nu rîdă cu hohot, de şi pierduse o sumă mare în rĕmăşag. Împĕratul şi curteniĭ s'au întors veselĭ la curte, ducĕnd cu sine muştarul de trei centime.

*

### O nouă limbă universală.

Un anumit Talundberg a inventat o nouă limbă universală, despre care se crede. că în urma sistemelor pe care este clădită, se va puté introduce cu timpul în comerciul universal internaţional. Limba acésta nouă se numesce „*Perio*“ şi tóte cuvintele sunt rĕduite în anumite sisteme, dintre carĭ cel mai cuprindĕtor este sistemul basat pe schimbarea vocaleĭ, de esemplu: *nama* mare. *nima* mic; *banabine*, *buna* mijlociu, *bina* rĕu; *bala* frumos, *bula* plăcut, *bila* urît, *dala* dulce, *dola* plictisitor, *dula* acru, *dila* amar, *chano* lanţ; *chuno* funie, *cheno* sforicică, *chino* fir, etc. Aprópe tóte rĕdĕcinile de cuvinte sunt monosilabe şi conţin cât se póte de puţine consonante. Cuvintele sunt formate din elementele cele maĭ cunoscute ale limbelor culte. În genere limba „Perio“ se clădesce pe principiile, carĭ s'au afirmat şi în alte limbĭ universale în arta mnemotechnică, în stenografie etc.

## POSTA REDACŢIUNEI.

*D-şórei O. P.* Încercarea (probabil prima) nu e atât de reuşită, ca sĕ se pótă publica.

## Mutarea legătoriei de cărţĭ.

Onoratuluĭ public din oraş şi de la sate se face cunoscut, că cea mai renumită *legătorie de cărţĭ* maĭ 'nainte *W. Haydecker*, până acuma Strada Porţiĭ Nr. 22, se află din 20 Iulie a. c. în casa: *Strada Orfanilor* Nr. 7 (vis-a-vis de strada şcoliĭ şi de prăvălia luĭ Seewald).

Comande se primesc şi în cele *douĕ librăriĭ subscrise*. Cu stimă *Librăria H. Zeidner* Tîrgul Grâuluĭ şi *Filiala* Strada Orfanilor Nr. 7. Chec postal Nr. 12,542. Telefon Nr. 228.

*Numĕrósele scrisorĭ de mulţămire* ce primesce dilnic d-l Müller, dovedesc, că crucea electro-magnetică RB Nr. 86.967, are efect extraordinar. Din multele scrisorĭ de mulţumire publicăm următórea: Rudesdorf. Stimate Domnule Müller! Mai când era am comandat dela d-vóstră crucea duplă electromagn. pe séma cumnatului meu Carol Weber, asupra căruia a avut un astfel de efect, că după întrebuinţare de câteva dile, bolnavul s'a simţit mult mai bine, respiraţiunea i-s'a uşurat şi póte dormi. Te rog trimite-mĭ atât pentru mine, cât şi pentru soţia mea câte-un aparat, cu rambursă. Cu distinsă stimă Mathias Schrei, posesor de realităţĭ în Rudolsdorf Nr. 175 (Ungaria). Un astfel de aparat costă 6 cor. şi se capĕtă numai la A. Müller Budapest V. Vadászuteza 42/AE.

**Vindecarea deplină a bólelor secrete.** Sĕ nu pregete nimenĭ într'o cestiune atât de gingaşe a se presenta odată în persónă, pentru ca cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din streinătate poţĭ afla punctual locul, causa, rĕspândirea şi starea bóleĭ, orĭ cât de adênc ar fi bóla înrĕdăcinată în organism. Pe basa acesteĭ esaminărĭ poţĭ cu siguranţă afla şi calea, pe care ajungĭ la vindecarea rĕuluĭ, ceea-ce fie-care o póte face acasă fără de a-şĭ împiedeca ocupaţiunile. Décă cineva nu póte veni în persónă, atuncĭ sĕ-şĭ descrie bóla cu deamĕnuntul şi după-ce va fi esaminată, va primi deslușirile de lipsă şi leacurile trebuinciόse pe lângă ţinerea în cel mai mare secret. În scrisore pune marcă de rĕspuns. După încheerea cureĭ, scrisorile se ard séu la cerere espresă se retrimit.

Un astfel de lecuitor şi curăţitor e institutul special al d-ruluĭ Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-út 10) unde cu bunăvoinţă şi conscienţiositate capĕtă orĭ-cine (bărbat séu femee) deslușirĭ asupra vieţiĭ secsuale, unde i-se curăţă sângele bolnav, nervii i-se întăresc, trupul întreg se eliberéză de bólă şi sufletul de chinurĭ.

Fără conturbarea ocupaţiunilor dilnice Dr. Palócz vindecă de anĭ de dile cu siguranţă, repede şi din fundament cu metodul sĕu propriu de vindecare şi casurile cele mai neglijate, bólele de beşică, de ţeve, de testicule, de şira spinăreĭ, de nervĭ, urmărĭle onanieĭ şi ale sifilisuluĭ, bóla albă, bóle de sânge, de piele şi tóte bólele ce se ţin de organele secsuale femeescĭ. Pentru femeĭ e sală de aşteptare şi intrare separată. Consultaţiunile le dă însuşĭ Dr. Palócz de la 10 óre în. a. până la 6 óre séra (Dumineca până la 12 óre la amiadĭ).

Adresa Dr. Palócz, medic de spital, Budapesta VII, Kerepesi-út 10.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

# Librăria H. ZEIDNER

Fondată 1867. **BRAŞOV** (Ungaria), Fondată 1867.

recomandă la începutul anului şcolar editura cea **bogată** de:

## Cărţi pentru şcólă.

**(Aicĭ urmézā numaĭ opurile din timpul cel maĭ nou apărute.)**

*A)* Cărţi pentru şcóle primare nou apărute în editură sunt:

1. *G. Ludu*, preot şi *I. Dariu*, învĕţ.: **Istoriöre religióse** şi morale sau **datoriile copiilor**, partea I. din învĕţămêntul religiunei creştine, cor. —.40.
2. *V. Goldiş*, prof.: Elemente d n **constituţia patriei** sau drepturile cetăţenescĭ, pentru şcólele poporale, *ediţia II.*, legat . . . . cor. —.40.
3. *N. Stoicovicĭ*, înv.: Elemente de **musică vocală**, p. şcólă popor. cor. —.50.

— — **Colecţiune de cântece şi cântărĭ bisericescĭ** pe note pentru şcólele poporale. Partea I-a, cântece şi cântări bisericesci într'o voce, pentru anii I., al II-lea şi al III-lea de şcólă, broş. cor. —.50.

**Catalóge şi esemplare de probă se trimit la cerere gratis şi franco.**

*B)* Cărţi nouĕ pentru şcóle medii sunt:

1. **Geografie** pentru şcólele medii, de *D. Făgărăşianu*, prof. şi *S. Moldovan*, lucrată pe basa planului ministerial mai nou după D. Laky. Tom I.: *Regatul Ungariei*. Ediţia ilustrată. Preţul legat . . cor. 2.—. Tom II: Europa; şi III: Asia, Africa, Australia, America, sunt aprobate; broş. cor. 1.—, resp. . . . . . . . . . . . . . . cor. 2.—.
2. **Istoria Universală**, pentru şcólele sec., de *V. Goldiş*, prof. Ev. vechiŭ vol. I., broş. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . cor. 2.—.
3. **Curs sistematic de Gramatica limbei române**, întocmit pentru şcólele secundare, după cele mai nouĕ recerinţe ale instrucţiunii *N. Piltia*, revĕd. de *N. Sulică*, profesor gimn. Ediţia IV-a, volumul I. (Etimologia), broş. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . cor. 1.80.
(Carte aprobată de Inaltul Ministeriu al Cultelor şi Instrucţiunii publice ca text didactic din anul 1889 sub Nr. 43.235.)
4. **Carte de cetire**, de *Ioan Popea*, prof. pentru clasa I şi II gimnasială, şi reală, seminare pedagogice şi şcóle superióre de fete, ediţia V. 1905. (Va apărea în Martie 1905.)

**Catalóge se trimit la cerere gratis şi franco.**

---

# STRUGURĬ

## de masă séu de cură.

Struguri forte frumoşĭ şi finĭ **Chasselas** şi **Muscateller** amestecaţĭ, în lădiţe séu coşurĭ de 5 klgr., **trimişĭ franco cu 3 cor. 50 b.**, numai **Muscateller** 5 klgr. **4 cor. 50 b.**; trimite **Martin v. Willinger.** mare producent de vinurĭ în **Zomba** (Ungaria). — **Vin negru de Szegzárd** în sticle, cultură proprie, trei 0.70 Lit. franco trimis **3 cor. 60 b.**

Mai multe sute de Htl. vinuri calitate fină cu preţ ieftin tot acolo.

**Ca present de sĕrbători fórte potrivit.**

2—5,1494

---

# BANĬ

## Efeptuesc

imprumuturĭ pe amortisare cu **4°/o** procente dela Institute de banĭ de primul rang din patrie şi Streinătate pe ³/₄ din preţul moşiilor şi immobilelor pe restimp de 10—75 anĭ!

**Imprumut personal:** ofiţerilor, amploiaţilor de stat şi privaţĭ, preoţilor, învĕţătorilor, comercianţilor, industriaşilor etc. pe lângă chizăşie şi fără de aceea, pe rĕstimp dela 1—20 anĭ, cu discreţiunea cea mai completă!

Mai departe iau asupra mea, fără vre-o anticipaţie de spese, încassez şi cumpĕr pretensiunĭ, datoriĭ etc. încă şi de acelea, a căror încassare e dubióså, tóte acestea le incassez în timpul cel mai scurt. tot astfeliŭ mijlocesc normalisărĭ de orĭ-ce natură prevenitóre din falimente de tot feliul în patrie şi străinătate.

**La cererĭ de informaţiĭ a se pune o marcă poştală.**

Cancelaria agenţială de bănci inprotocolată la Tribunalul din Braşov.

Altorjai **Balás Vilmos.**

3—0.1450. **Braşov, Strada Neagră nr. 5.**

---

**Un harnic comis** (manufacturist) cu praxă mai îndelungată află imediată aplicare la Domniĭ **Ioan Comşa & Fiu în Selişte.**

2—3 1492.

---

# Copiĭ în cost

**se primesc ieftin** în Strada Nouă nr. 18, parter.

3—3.1483.

---

**Se primesc** 2—3 **COPIĬ de şcólă cu** intreţinere (cost) şi îngrijire la **Rosa Kloos,**

3—3.1481. Braşov, Strada Prundului nr. 37.

---

**Un gimnasist** din casă bună **se primesce** în intreţinere şi pază, la o familie germană. Odaia împreună cu un student german din gimnasiu superior. Informaţiĭ mai detailate se pot lua la D-l **L. Palmhert** funcţionar, Strâda Mihail Weiss nr 8.

2—3.1492.

---

**Se primesc** 1—2 copiĭ de şcólă cu întreţinere (cost) conscienţiósă cu **preţ moderat**, la o familie germană inteligentă, fără copiĭ. Locuinţa la aer curat, în centrul oraşului. A se informa la E. L. SCHILLER, Strada Orfanilor nr. 5. Parter în drépta spre uliţă.

2—3.1492.

---

## AVIS!

Subscrisa se recomandă Onor. public pentru **confecţionare** de

**Rochiĭ şi Albiturĭ**

după moda cea mai nouă, cu gust şi după plac, **în şi afară de casă.**

Cu tótă stima

**DORA KÖNIG.**

Braşov, Strada Catherinei nr. 23.

---

## Pentru SESONUL de Tómnă şi de Iarnă!

**In atenţiunea Onor. părinţĭ carĭ au copiĭ de şcólă.**

Novitate. Novitate.

# MAGAZIN DE HAINE

## pentru bărbaţi şi băeţi.

Subscrisul are onóre a aduce la cunoscinţa Onor. public, că mi-am mărit magazinul meu cu bună reputaţie, de confecţiunĭ pentru dame

**cu un magazin de**

## haine bărbătescĭ, de băeţĭ şi copiĭ,

corĕspundĕtor cerinţelor moderne, pe care l'am instalat în

**Piaţă, Şirul inului în palatul lui Czell.**

## Preţurile cele mai ieftine.

Pui la disposiţia On. public esecutarea cea mai bună şi efectuarea cea mai solidă.

Principiul meu este, cu câştig puţin sĕ fac vêndare mare.

Rugându-mĕ de o cercetare numĕrósă, rĕmân

Cu tótă stima

**GOLDMAN N. P.**

magazin de haine bărbătescĭ, de băeţi şi copiĭ (palatul Czell)

**Pentru Sesonul de Tómnă şi de Iarnă!**

---

# Ţigle de Cement de acoperiş (Langfalz)

fórte resistente contra intemperiilor. Material uşor de acoperit şi de durabilitate neţermurită.

**Se capetă cu preţ fórte ieftin la Fabrica PORTLAND-CEMENT din Braşov.**